

DEFINITIEVE BEOORDELINGEN WAAIER CLIËNTERVARINGSINSTRUMENTEN 2023 T/M 2024

COMMISSIE VAN DESKUNDIGEN
DECEMBER 2022

Inhoudsopgave

Beoordeling Quality Qube (Buntinx).....	1
Quality Qube EMB (Buntinx).....	4
Cliëntervaringsonderzoek (Customeyes)	8
Cliënten aan het woord (Ipsos Facto).....	12
Mijn Mening (Koraal).....	15
Vanzelfsprekend (Landmerc B.V., Landzijde, Samenwerkende Zorgboeren Zuid (SZZ) en Resultaatmeetexpert (RME))	19
Cliënten over Kwaliteit (Het LSR)	25
Cliënten over Kwaliteit EMB (Het LSR).....	29
Dit vind ik ervan! Ik vertel (Platform 'Dit vind ik ervan!')	33
Dit vind ik ervan! Ik toon (Platform 'Dit vind ik ervan!').....	36
Ben ik Tevreden? Gesprekslijst (Praktikon)	39
Ben ik Tevreden? Klein Kijken (Praktikon).....	42
C-toets OBC 2.1 (Stichting Alexander).....	45
Personal Outcome Scale (POS) (Stichting POS NL).....	46

Beoordeling Quality Qube (Buntinx)

Van: Commissie van deskundigen Kwaliteitsinstrumenten Bouwsteen 2
Aan: Buntinx Training & consultancy
Betreft: Reactie op doorontwikkeling *Quality Qube*
Datum: 9 december 2022

---

1. Inleiding

U heeft op 5 juli 2022 informatie aangeboden over de doorontwikkeling van uw instrument, waarvoor hartelijk dank. Bij deze ontvangt u de reactie van de commissie van deskundigen¹.

Uw instrument is opgenomen in de Waaier 2020-2022, in categorie I². Aan de ontwikkelaars die in deze categorie zijn ingedeeld, heeft de commissie van deskundigen gevraagd om te rapporteren over de doorontwikkeling van hun instrument met betrekking tot de criteria:

1. *Het instrument levert cliëntinformatie op individueel niveau.*
2. *De systematiek is ingebed in de zorgplancyclus.*
3. *Het instrument geeft zicht op ervaringen en concrete verbeterwensen van de individuele cliënt*
4. *Gegevens kunnen (anoniem) worden geaggregeerd naar verschillende niveaus (team, afdeling/ vestiging, organisatie).*
5. *Er zijn waarborgen voor continuïteit van de ontwikkeling wat betreft voortbestaan en doorontwikkeling.*
6. *Geëxpliciteerd is onder welke omstandigheden een instrument zinvol is, en onder welke voorwaarden het tot zijn recht komt.*
7. *Het instrument moet betrouwbare metingen opleveren.*
8. *Het betreft een valide instrument.*

2. Beoordeling

Uit de rapportage over de doorontwikkeling van uw instrument blijkt dat nog steeds sprake is van een robuuste methode die inmiddels bij 43 organisaties wordt toegepast. In de afgelopen periode heeft u de aandacht gericht op het ontwikkelen van een nieuwe versie gericht op de doelgroep EMB. De commissie zal in een separaat schrijven een reactie geven op deze aanvraag. Tegelijkertijd geeft uw rapportage blijk van een continue verbetercyclus voor het oorspronkelijke instrument, waarbij u nadrukkelijk gebruikers betreft via praktijkonderzoek, bijeenkomsten en LinkedIn. Ook de integratie van *Quality Qube* in de zorgplancyclus van organisaties is zorgvuldig geborgd. Tot slot vraagt de commissie aandacht voor de volgende twee punten in een volgende rapportage: u wordt verzocht ook hoofdstuk 2 'algemene schets doorontwikkeling' in te vullen en daarnaast de basisversie van uw instrument als bijlage toe te voegen (in plaats van op maat gemaakte vragenlijsten voor gebruikers).

Conclusie

De commissie adviseert het bestuur VGN uw instrument *Quality Qube* te behouden voor de Waaier 2023 t/m 2024, met de status categorie I.

---

¹ De commissie bestaat uit:

- Prof. dr. ir. Kees Ahaus, voorzitter
- Prof. dr. Petri Embregts
- Prof. dr. Mirella Minkman

Waarnemers zijn Peter Kruithof en Annemarie Peters-Bartraij, bureau VGN.

De commissie wordt bijgestaan door dr. Roos Mesman, secretaris.

² Categorie I: Toegelaten tot de Waaier; iedere twee jaar een rapportage over de doorontwikkeling opleveren

Categorie II: Toegelaten tot de Waaier, met ontwikkelopgave(n); iedere twee jaar een rapportage over de doorontwikkeling van alle criteria. Mogelijkheid om jaarlijks te rapporteren over de doorontwikkeling van de specifieke ontwikkelopgave(n) om kans te krijgen op toelating tot categorie I.

3. Toelichting

Criterion 1 en 3   Individuele ervaringen en wensen

Uw methode voorziet in directe terugkoppeling van cliëntuitkomsten op individueel niveau evenals het genereren van verbeterpunten op individueel, team-/ locatie- en organisatieniveau. De commissie heeft met belangstelling kennisgenomen van het praktijkonderzoek bij 'Het Houvast'. Het toont aan dat u samen met gebruikers actief op zoek gaat naar de vertaling van de resultaten van uw instrument naar optimale ondersteuning en zorg in de praktijk.

De commissie heeft nog een vraag naar aanleiding van bijlage 3a (Vragenlijst DeSeizoenen - Overkempe - Ervaring van Kwaliteit van Zorg en Dienstverlening 2022 - cliëntenkopie) en bijlage 3b (Papier Sjaloom Wonen en Dagbest Vertegenwoordigers 2022). Op de eerste pagina's van beide vragenlijsten staat vermeld dat de vragenlijst volledig anoniem is. De commissie is benieuwd naar hoe dit zich verhoudt met een belangrijk uitgangspunt bij criterium 1, namelijk dat vragenlijsten niet anoniem worden afgenomen? Op welke wijze wordt de anonimiteit ingevuld?

Criterion 2   Aansluiting bij de zorgplancyclus

U geeft aan dat een open vraag is toegevoegd over de 'wensen van de cliënt' en in de versie voor cliëntvertegenwoordigers een open vraag over 'behoefte aan zorg in de toekomst'. De commissie heeft in bijlage 3a gezocht naar de eerstgenoemde vraag en is benieuwd of dit de vragen betreft: "Wat zou je anders of beter willen..."? In bijlage 3b kon de commissie de nieuwe open vraag niet terug vinden, maar wellicht was deze nog niet in deze versie ingevoegd.

Criterion 4   Aggregatie

Tijdens de vorige beoordelingsronde in 2020 heeft u in detail toegelicht op welke wijze aggregatie naar verschillende niveaus plaatsvindt en vragen van de commissie beantwoord. De commissie heeft dit jaar geen opmerkingen over dit criterium.

Criterion 5   Continuïteit

De jarenlange samenwerkingsrelaties die u omschrijft, bieden een stevige basis voor het voortbestaan en de doorontwikkeling van uw instrument, waarvoor onze waardering.

Criterion 6   Voorwaarden voor zinvol gebruik

De commissie nodigt u graag uit om tijdens de Tweedaagse in 2023 wederom vertegenwoordigers uit een of meerdere zorgorganisaties die uw instrument gebruiken mee te nemen, zodat dit criterium ook vanuit hun perspectief kan worden belicht.

Criterion 7 en 8   Betrouwbaarheid en Validiteit

De commissie waardeert de aandacht die wordt besteed aan de betrouwbaarheid en validiteit van uw instrument. U beschrijft interessante interventies voor het achterhalen van oorzaken van non-respons en het verkleinen hiervan. Ook de nieuwe antwoordoptie 'Daar heb ik geen zicht op' in plaats van 'Weet niet/ Niet van toepassing' is een belangrijke verbetering.

Tot slot is de commissie nieuwsgierig naar de wijze waarop de toepassing van *Quality Qube* in verpleeghuiszorg wordt gevalideerd op basis van het 'Kwaliteitskader Verpleeghuiszorg'. Daarbij in

acht nemend, dat dit kwaliteitskader aan verandering onderhevig is en een nieuw kader verwacht wordt in 2023.

4. Hoe verder?

De VGN zorgt ervoor dat de bevindingen van de commissie van deskundigen over de Waaier wederom transparant gepubliceerd worden via de website. Komende periode zal VGN een verbeterslag maken in de online informatievoorziening over de Waaier (o.a. vindbaarheid, soort informatie, links naar websites van ontwikkelaars). Zodra hier meer nieuws over is, ontvangt u bericht.

Conform de nieuwe beoordelingscyclus, vindt in 2023 geen beoordeling van instrumenten in de Waaier 2023 t/m 2024 plaats. In plaats daarvan organiseert de commissie opnieuw een Tweedaagse voor een inhoudelijke verdieping met afzonderlijke ontwikkelaars en gebruikers van hun instrument. Deze Tweedaagse zal plaatsvinden op **maandag 9 en dinsdag 10 oktober 2023**. Meer informatie over de exacte planning van uw gesprek op een van deze dagen, agendapunten en eventuele voorbereiding volgt nog.

In 2023 is het overigens wel mogelijk om nieuwe instrumenten in te dienen. Vanwege de recente actualisatie van het Kwaliteitskader gehandicaptenzorg³ zal het format voor nieuwe instrumenten op een aantal tekstuele punten worden aangepast. Het vernieuwde document zal begin volgend jaar aan u worden verstrekt. Tot slot kunnen instrumenten in categorie II in 2023 optioneel rapporteren over de doorontwikkeling van de specifieke ontwikkelopgave(n) om kans te krijgen op toelating tot categorie I.

---

³ Het vernieuwde Kwaliteitskompas gehandicaptenzorg 2023-2028 ([Kwaliteitskompas Gehandicaptenzorg 2023-2028 | Vereniging Gehandicaptenzorg Nederland \(vgn.nl\)](#))

Quality Qube EMB (Buntinx)

Van: Commissie van deskundigen Kwaliteitsinstrumenten Bouwsteen 2
Aan: Buntinx Training & consultancy
Betreft: Reactie op aanvraag Quality Qube EMB
Datum: 9 december 2022

---

1. Inleiding

U heeft op 7 juli 2022 een nieuw instrument ingediend als een aanvulling op het bestaande instrument *Quality Qube* en specifiek gericht op de doelgroep EMB. Bij deze ontvangt u de reactie van de commissie van deskundigen⁴.

Voor nieuw ingediende instrumenten hanteert de commissie volgens de kaders van de VGN een extra criterium. Het nieuwe instrument moet meerwaarde hebben ten opzichte van de huidige instrumenten in de Waaier, hetgeen betekent dat het:

- a. concreter en beter dan tot nu toe toegesneden is op een specifieke doelgroep en
- b. op een andere wijze ervaringen van cliënten ophaalt dan het geval is bij instrumenten in de Waaier tot nu toe.

2. Beoordeling

De commissie waardeert uw inspanningen om een eigenstandig instrument te ontwikkelen voor mensen met EMB. Het resultaat is een instrument dat zich onderscheidt van andere EMB-instrumenten in de Waaier door de sterke focus op teamreflectie en leren vanuit meerdere perspectieven. De commissie is dan ook positief over de meerwaarde van *Quality Qube EMB*. Uit de aangeleverde documentatie blijkt dat u op systematische wijze aansluiting heeft gezocht bij de wetenschap. De commissie mist hierbij echter inbreng van wetenschappers met specifieke inhoudelijke expertise op EMB-gebied. De commissie wil u graag aanmoedigen om deze expertise alsnog te betrekken, zodat de academische basis en daarmee de validiteit van het instrument verder worden versterkt. De commissie ziet dit proces met vertrouwen tegemoet en adviseert het bestuur VGN om uw instrument toe te laten tot de Waaier met

3. Toelichting

Criterion 1 en 3   Zicht op individuele ervaringen en wensen

Bij het ontwerp van de checklist bent u uitgegaan van de kenmerken van mensen met EMB en vooral ook de individuele zorg die door een team van begeleiders wordt geleverd. De commissie waardeert de verkenning van instrumenten en publicaties vanuit meerdere benaderingen van kwaliteit van zorg zoals Kwaliteit van Bestaan en SERVQUAL. De acht Picker domeinen zien we minder herkenbaar terug. Tegelijkertijd ligt de nadruk in de documentatie op het perspectief van de professionals en wat zij als belangrijke factoren voor het proces van leveren van goede zorg zien. De commissie is benieuwd of een aanpak vanuit “wat ertoe doet” vanuit het perspectief van mensen met EMB tot een andere opbouw had geleid dan wel tot de formulering tot andere items. Bij de toelichting van criterium 7 en 8 gaat de commissie hier verder op in.

De nadruk op (het team van) begeleiders komt ook naar voren in uw omschrijving van het gebruik van de checklist. In de ontwikkeling is voorrang gegeven aan een grondige inhoudelijke validering en het klaar maken van het instrument voor kwalitatief gebruik bij teamreflectie en als topiclijst bij de voorbereiding van een ondersteuningsplan. De commissie hecht ook veel waarde aan het betrekken van naasten in dit proces en is positief over het feit dat u ouders/cliëntvertegenwoordigers als onderdeel van het team beschouwd.

De checklist bestaat momenteel uit 81 onderwerpen, inclusief 3 open velden. Naar aanleiding van de consultatieronde is besloten de lengte vooralsnog niet in te korten. De commissie heeft begrip voor de wens om zo compleet mogelijk te willen zijn in het kader van kwaliteitsevaluatie en -verbetering. Tegelijkertijd is de commissie benieuwd hoe handzaam de checklist bij gebruik in de praktijk zal zijn en welke keuzes hierin zullen volgen.

Criterion 2   Inbedding in zorgplancyclus

Uit uw toelichting blijkt dat de checklist kan worden gebruikt als instrument om een persoonlijk ondersteuningsplan voor te bereiden of te evalueren. De commissie waardeert het dat u dit proces heeft uitgetest middels een try-out met professionals. De uitkomsten en conclusies rondom de bruikbaarheid zijn bemoedigend. De commissie nodigt u graag uit om tijdens de Tweedaagse in 2023 wederom nauw betrokken vertegenwoordigers uit een of meerdere zorgorganisaties die dit instrument voor de EMB-doelgroep gebruiken mee te nemen, zodat dit criterium vanuit hun perspectief kan worden belicht.

Criterion 4   Aggregatie

Uit uw rapportage blijkt dat afname van de checklist in het kader van het periodieke cliëntervaringsonderzoek kan resulteren in een prioriteitenoverzicht van onderwerpen die aandacht behoeven op individueel niveau. Op team- of voorzieningenniveau kunnen uitkomsten worden samengevat op een wijze die ook bij de reguliere *Quality Qube* gebruikelijk is (Kwaliteit-Verbeter-Kaarten). De commissie kan zich vinden in de voorkeur voor het kwalitatief gebruik van de checklist. Daarnaast bent u voornemens om een kwantitatieve scoremethodiek uit te proberen. De commissie ziet de resultaten van deze ontwikkelingen graag tegemoet.

Criterion 5   Continuïteit

Aan dit criterium wordt voldaan. De duurzame samenwerkingsrelaties bieden een stevige basis voor de doorontwikkeling en het voortbestaan van uw instrument.

Criterion 6   *Voorwaarden voor gebruik*

In uw documentatie geeft u aan dat de toepassing van uw instrument in elke situatie vooraf wordt besproken en voorbereid. Ook omschrijft u de benodigde ‘mind set’ bij het gebruik van de checklist. De commissie is benieuwd naar eventuele hulpmiddelen en/of documentatie die u hierbij kan aanbieden om deze mindset te stimuleren.

Criterion 7 en 8   *Betrouwbaarheid en Validiteit*

De door u aangeleverde documentatie biedt duidelijk inzicht in de stappen die u heeft ondernomen bij de validering van *Quality Qube EMB*. De commissie heeft drie aandachtspunten die aanleiding geven tot ontwikkelopgaven voor uw instrument.

Ten eerste kan bij het maken van een variant van het oorspronkelijke instrument voor mensen met EMB het risico optreden dat het een afgeleide wordt van het basisinstrument, in uw geval *Quality Qube*. De commissie waardeert dat u bij het ontwerp op gedegen wijze aansluiting heeft gezocht bij de wetenschap en verschillende instrumenten en perspectieven heeft samengebracht. De commissie mist echter de inbreng van academici met specifieke inhoudelijke expertise van de EMB-doelgroep. De commissie is van mening dat deze kennis noodzakelijk is om te komen tot een goed onderbouwde selectie van onderwerpen die van belang zijn voor mensen met EMB. De commissie wil u daarom adviseren om deze wetenschappers alsnog te betrekken, zodat de academische basis van het instrument verder wordt versterkt. Bij een rapportage over deze raadpleging wil de commissie graag helder inzicht krijgen in de relatie tussen nieuwe inzichten en een eventuele nieuwe versie. Richtinggevende vragen zijn: Hoe zag de checklist eruit? Wat is aangepast/ toegevoegd op basis van welke inbreng? Wat is hetzelfde gebleven en waarom?

Het tweede aandachtspunt heeft betrekking op de lengte van de checklist en de in uw woorden ‘globale ordening’ van de onderwerpen. De commissie heeft begrip voor het kwalitatieve en verkennende karakter van de checklist. Tegelijkertijd hebben het niet uitputtende karakter van het cliëntervaringsonderzoek in de praktijk en de overlap van onderwerpen en domeinen gevolgen voor de validiteit en betrouwbaarheid. De commissie wil u aanmoedigen tot een goede balans te komen tussen pragmatiek/bruikbaarheid bij het gebruik en de wetenschappelijke waarde van de gegenereerde resultaten.

Tot slot heeft de commissie begrip voor het feit dat u meer data afwacht voor de toetsing van de betrouwbaarheid van het instrument. De commissie verneemt graag tijdens de Tweedaagse in 2023 welke concrete stappen u op dit gebied heeft gezet en op welke termijn u aan dit criterium zal gaan voldoen.

Extra criterium   *Meerwaarde*

In de huidige Waaier 2020-2022 zijn drie instrumenten voor mensen met EMB opgenomen. De commissie heeft partijen uitgenodigd en gestimuleerd om een nieuw EMB-instrument te ontwikkelen en in te dienen. Door gehoor te geven aan deze oproep heeft uw instrument al direct een duidelijke meerwaarde voor de Waaier. In vergelijking met de andere EMB-instrumenten in de Waaier, ziet de commissie de focus op het leren als team, inclusief naasten/ cliëntvertegenwoordigers, als onderscheidend kenmerk. Uw instrument is ontwikkeld voor reflectie en *shared decision making* en het resultaat is een waardevolle toevoeging tot de Waaier.

4. Hoe verder?

De VGN zorgt ervoor dat de bevindingen van de commissie van deskundigen over de Waaier wederom transparant gepubliceerd worden via de website. Komende periode zal VGN een verbeteringslag maken in de online informatievoorziening over de Waaier (o.a. vindbaarheid, soort informatie, links naar websites van ontwikkelaars). Zodra hier meer nieuws over is, ontvangt u bericht.

Conform de nieuwe beoordelingscyclus, vindt in 2023 geen beoordeling van instrumenten in de Waaier 2023 t/m 2024 plaats. In plaats daarvan organiseert de commissie opnieuw een Tweedaagse voor een inhoudelijke verdieping met afzonderlijke ontwikkelaars en gebruikers van hun instrument. Deze Tweedaagse zal plaatsvinden op **maandag 9 en dinsdag 10 oktober 2023**. Meer informatie over de exacte planning van uw gesprek op een van deze dagen, agendapunten en eventuele voorbereiding volgt nog.

In 2023 is het overigens wel mogelijk om nieuwe instrumenten in te dienen. Vanwege de recente actualisatie van het Kwaliteitskader gehandicaptenzorg⁶ zal het format voor nieuwe instrumenten op een aantal tekstuele punten worden aangepast. Het vernieuwde document zal begin volgend jaar aan u worden verstrekt. Tot slot kunnen instrumenten in categorie II in 2023 optioneel rapporteren over de doorontwikkeling van de specifieke ontwikkelopgave(n) om kans te krijgen op toelating tot categorie I.

---

⁶ Het vernieuwde Kwaliteitskompas gehandicaptenzorg 2023-2028 ([Kwaliteitskompas Gehandicaptenzorg 2023-2028 | Vereniging Gehandicaptenzorg Nederland \(vgn.nl\)](#))

Cliëntervaringsonderzoek (Customeyes)

Van: Commissie van deskundigen Kwaliteitsinstrumenten Bouwsteen 2
Aan: Customeyes
Betreft: Reactie op doorontwikkeling *Cliëntervaringsonderzoek*
Datum: 9 december 2022

---

1. Inleiding

U heeft op 27 augustus 2022 informatie aangeboden over de doorontwikkeling van uw instrument, waarvoor hartelijk dank. Bij deze ontvangt u de reactie van de commissie van deskundigen⁷.

Uw instrument is opgenomen in de Waaier 2020-2022, in categorie I⁸. Aan de ontwikkelaars die in deze categorie zijn ingedeeld, heeft de commissie van deskundigen gevraagd om te rapporteren over de doorontwikkeling van hun instrument met betrekking tot de criteria:

- Criterion 1* Het instrument levert cliëntinformatie op individueel niveau.
- Criterion 2* De systematiek is ingebed in de zorgplancyclus.
- Criterion 3* Het instrument geeft zicht op ervaringen en concrete verbeterwensen van de individuele cliënt.
- Criterion 4* Gegevens kunnen (anoniem) worden geaggregeerd naar verschillende niveaus (team, afdeling/vestiging, organisatie).
- Criterion 5* Er zijn waarborgen voor continuïteit van de ontwikkeling wat betreft voortbestaan en doorontwikkeling.
- Criterion 6* Geëxpliciteerd is onder welke omstandigheden een instrument zinvol is, en onder welke voorwaarden het tot zijn recht komt.
- Criterion 7* Het instrument moet betrouwbare metingen opleveren.
- Criterion 8* Het betreft een valide instrument.

2. Beoordeling

De commissie heeft door uw rapportage een goed beeld gekregen van de doorontwikkeling van uw instrument. Ook de openstaande vragen van de vorige beoordelingsronde in 2020 heeft u begin 2021 adequaat beantwoord. Sindsdien zijn mooie stappen (in gang) gezet rondom maatwerk en de (technische) infrastructuur, zoals de bibliotheek met specifieke vragen, benchmarking, tekstanalyse en koppelingen tussen het cliëntervaringsinstrument en het cliëntdossier. Uw aanpak getuigt van een goede aansluiting bij de praktijk (die soms weerbarstig is) met aandacht voor gebruiksgemak en het optimaal faciliteren van de regierol van begeleiders.

Conclusie

De commissie adviseert het bestuur VGN uw instrument *Cliëntervaringsonderzoek* te behouden voor de Waaier 2023 t/m 2024, met de status categorie I.

---

⁷ De commissie bestaat uit:

- Prof. dr. ir. Kees Ahaus, voorzitter
- Prof. dr. Petri Embregts
- Prof. dr. Mirella Minkman

Waarnemers zijn Peter Kruithof en Annemarie Peters-Bartraj, bureau VGN.

De commissie wordt bijgestaan door dr. Roos Mesman, secretaris.

⁸ Categorie I: Toegelaten tot de Waaier; iedere twee jaar een rapportage over de doorontwikkeling opleveren
Categorie II: Toegelaten tot de Waaier, met ontwikkelopgave(n); iedere twee jaar een rapportage over de doorontwikkeling van alle criteria. Mogelijkheid om jaarlijks te rapporteren over de doorontwikkeling van de specifieke ontwikkelopgave(n) om kans te krijgen op toelating tot categorie I.

3. Toelichting

criterium 1 en 3   Individuele ervaringen en wensen

In uw recente rapportage adresseert u het verzoek van de commissie tot reflectie op het vraagstuk rondom de verschillende contexten van een cliënt en het belang van een domein overstijgend beeld van cliëntervaringen. De commissie begrijpt uw streven naar een integraal beeld van cliënten en de praktijk die soms weerbarstig is, met organisaties die bepaalde leefdomeinen buiten beschouwing willen laten omdat ze er geen invloed op hebben. Tegelijkertijd vraagt de commissie zich af of het toevoegen van een afsluitende open vraag voldoende bijdraagt aan zo'n integraal beeld.

De commissie is verder benieuwd naar de praktische uitwerking en resultaten van uw inspanningen om strikter te zijn in wat organisaties uit willen vragen. Dit raakt tevens criterium 6. De commissie nodigt u graag uit om tijdens de volgende Tweedaagse in 2023 wederom vertegenwoordigers uit een of meerdere zorgorganisaties die uw instrument gebruiken mee te nemen, zodat zij hierop vanuit hun perspectief kunnen reflecteren.

De commissie is positief over uw inspanningen om een directe verbinding te ontwikkelen tussen individuele uitkomsten en het persoonlijk elektronisch cliënt dossier (ECD). Zoals u zelf terecht aangeeft, is het cliëntervaringsonderzoek hierdoor goed geïntegreerd in het primaire proces.

Tot slot heeft de commissie een vraag over de doelgroepen die u heeft opgegeven in uw rapportage. Hierbij heeft u 'alle doelgroepen' aangevinkt, dat betekent ook 'volwassenen met een ernstige verstandelijke beperking (EVB) of een ernstige meervoudige beperking (EMB)'. De commissie beschouwt EMB als een categorie mensen waarvoor toegesneden eigenstandige instrumenten nodig zijn. Er kan dus niet worden volstaan met alleen een andere wijze van afnemen. Met uw indiening van de *EMB Netwerkanalyse* vorig jaar, kan de commissie opmaken dat u zich kan vinden in dit uitgangspunt. Evenals voorgaande jaren zal bij publicatie van de Waaier op de website van VGN de doelgroep EMB niet worden vermeld bij uw instrument.

criterium 2   Aansluiting bij de zorgplancyclus

In uw rapportage biedt u inzicht in de wijze waarop wordt kan worden aangesloten bij de zorgplancyclus. De commissie kan zich vinden in de regierol die bij de begeleider wordt belegd en uw ondersteuning bij dit proces. Tijdens de Tweedaagse in 2023 gaat de commissie graag met u en gebruikers in gesprek over de invulling van deze rollen in de praktijk.

criterium 4   Aggregatie

Begin 2021 heeft u op verzoek van de commissie aanvullende informatie aangeboden met betrekking tot de weergave van open antwoorden op diverse niveaus, waarvoor dank.

In uw recente rapportage adresseert u de vraag van de commissie hoe vaak in de praktijk gebruik wordt gemaakt van benchmarking en vergelijkingen inclusief concrete voorbeelden hoe dit heeft bijgedragen aan de verbetering van zorgpraktijk. De commissie is onder de indruk van de uitgebreide (technische) mogelijkheden voor interne en externe benchmarks en het ontsluiten van de resultaten op verschillende niveaus afgezet in de tijd die standaard onderdeel zijn van de rapportages. In combinatie met de 'Leer en Verbeterworkshop' ondersteunt u teams om aan de slag te gaan met de verbeterpunten. Tijdens de volgende Tweedaagse in 2023 hoort de commissie graag meer over de ervaringen van gebruikers met de geboden mogelijkheden. De commissie is benieuwd hoe men in de praktijk omgaat met de vele mogelijkheden en omvangrijke data: hoe wordt het gebruikt en welke keuzes maakt men hierin?

Hoe voorkom je dat het overzicht verloren gaat met alle mogelijkheden van de verschillende filters? Ook zijn we dan benieuwd naar uw voortgang met de tekstanalyse op open antwoorden.

U heeft in uw rapportage aandacht besteed aan de vraag van de commissie hoe vaak opgedane inzichten uit het bijeenbrengen van data uit onderzoek naar medewerkers- en clientervaringen als input worden gebruikt voor het verbeteren van de zorg. De commissie heeft begrip voor het beperkte gebruik van de module door strikte eisen rondom privacywetgeving. Betekent dit dat deze koppeling niet langer wordt aangeboden en doorontwikkeld?

Criterion 5   *Continuïteit*

De continuïteit van de doorontwikkeling en het voortbestaan van uw instrument zijn adequaat geborgd.

Criterion 6   *Voorwaarden voor zinvol gebruik*

De commissie waardeert uw aandacht voor gebruiksgemak als belangrijke randvoorwaarde bij adoptie van een (nieuwe) werkwijze. In de beantwoording van aanvullende vragen vanuit de commissie, gaf u aan dat er op het vlak van het ondersteunen van de invulling van de randvoorwaarden nog steeds veel te winnen is. Tevens deelde u de wens om hierover- samen met gebruikers van uw instrument- van gedachten te wisselen met de commissie. Graag bieden wij deze mogelijkheid tijdens de Tweedaagse in 2023.

Criterion 7 en 8   *Betrouwbaarheid en Validiteit*

In uw rapportage adresseert u de oproep van de commissie tot meer reflectie op de verkregen resultaten uit de toetsing van de betrouwbaarheid en validiteit van uw instrument. Concreet: uit de factoranalyses kwamen bijvoorbeeld 3 factoren terug en hieraan worden geen conclusies verbonden. Wat betekenen deze resultaten voor de vragenlijst? U biedt een heldere toelichting van de wijze waarop u de geconstateerde factoren terug laat komen in de rapportages in de zes rubrieken van uw rapportage, waarvoor dank.

In de vooruitblik 2022-2023 geeft u aan op zoek te gaan naar verbetering van de analyses door het aanpassen naar een 5-puntsschaal voor cliënten. De commissie is benieuwd of deze revisie aanleiding geeft tot een nieuwe toetsing van de betrouwbaarheid en validiteit van uw instrument.

4.   *Hoe verder?*

De VGN zorgt ervoor dat de bevindingen van de commissie van deskundigen over de Waaier wederom transparant gepubliceerd worden via de website. Komende periode zal VGN een verbeterslag maken in de online informatievoorziening over de Waaier (o.a. vindbaarheid, soort informatie, links naar websites van ontwikkelaars). Zodra hier meer nieuws over is, ontvangt u bericht.

Conform de nieuwe beoordelingscyclus, vindt in 2023 geen beoordeling van instrumenten in de Waaier 2023 t/m 2024 plaats. In plaats daarvan organiseert de commissie opnieuw een Tweedaagse voor een inhoudelijke verdieping met afzonderlijke ontwikkelaars en gebruikers van hun instrument. Deze Tweedaagse zal plaatsvinden op **maandag 9 en dinsdag 10 oktober 2023**. Meer informatie over de exacte planning van uw gesprek op een van deze dagen, agendapunten en eventuele voorbereiding volgt nog.

In 2023 is het overigens wel mogelijk om nieuwe instrumenten in te dienen. Vanwege de recente actualisatie van het Kwaliteitskader gehandicaptenzorg⁹ zal het format voor nieuwe instrumenten op een aantal tekstuele punten worden aangepast. Het vernieuwde document zal begin volgend jaar aan u worden verstrekt. Tot slot kunnen instrumenten in categorie II in 2023 optioneel rapporteren over de doorontwikkeling van de specifieke ontwikkelopgave(n) om kans te krijgen op toelating tot categorie I.

---

⁹ Het vernieuwde Kwaliteitskompas gehandicaptenzorg 2023-2028 ([Kwaliteitskompas Gehandicaptenzorg 2023-2028 | Vereniging Gehandicaptenzorg Nederland \(vgn.nl\)](#))

Cliënten aan het woord (Ipsa Facto)

Van: Commissie van deskundigen Kwaliteitsinstrumenten Bouwsteen 2
Aan: Ipsa Facto
Betreft: Reactie op doorontwikkeling *Cliënten aan het woord*
Datum: 9 december 2022

---

1. Inleiding

U heeft op 26 augustus 2022 informatie aangeboden over de doorontwikkeling van uw instrument, waarvoor hartelijk dank. Bij deze ontvangt u de reactie van de commissie van deskundigen¹⁰.

Uw instrument is opgenomen in de Waaier 2020-2022, in categorie I¹¹. Aan de ontwikkelaars die in deze categorie zijn ingedeeld, heeft de commissie van deskundigen gevraagd om te rapporteren over de doorontwikkeling van hun instrument met betrekking tot de criteria:

1. *Het instrument levert cliëntinformatie op individueel niveau.*
2. *De systematiek is ingebed in de zorgplancyclus.*
3. *Het instrument geeft zicht op ervaringen en concrete verbeterwensen van de individuele cliënt*
4. *Gegevens kunnen (anoniem) worden geaggregeerd naar verschillende niveaus (team, afdeling/vestiging, organisatie).*
5. *Er zijn waarborgen voor continuïteit van de ontwikkeling wat betreft voortbestaan en doorontwikkeling.*
6. *Geëxpliciteerd is onder welke omstandigheden een instrument zinvol is, en onder welke voorwaarden het tot zijn recht komt.*
7. *Het instrument moet betrouwbare metingen opleveren.*
8. *Het betreft een valide instrument.*

2. Beoordeling

De commissie waardeert de transparantie in de aangeleverde documenten over de doorontwikkeling van uw instrument. Uw overwegingen en ondernomen stappen zijn uitvoerig omschreven en voorzien van illustratieve voorbeelden. Het geheel getuigt van een zorgvuldige, incrementele verbetercyclus in nauwe samenwerking met de gebruikers. De commissie is positief over uw inspanningen en ziet de toekomstige stappen met vertrouwen tegemoet.

Conclusie

De commissie adviseert het bestuur VGN uw instrument *Cliënten aan het woord* te behouden voor de Waaier 2023 t/m 2024, met de status categorie I.

---

¹⁰ De commissie bestaat uit:

- Prof. dr. ir. Kees Ahaus, voorzitter
- Prof. dr. Petri Embregts
- Prof. dr. Mirella Minkman

Waarnemers zijn Peter Kruithof en Annemarie Peters-Bartraj, bureau VGN.

De commissie wordt bijgestaan door dr. Roos Mesman, secretaris.

¹¹ Categorie I: Toegelaten tot de Waaier; iedere twee jaar een rapportage over de doorontwikkeling opleveren
Categorie II: Toegelaten tot de Waaier, met ontwikkelopgave(n); iedere twee jaar een rapportage over de doorontwikkeling van alle criteria. Mogelijkheid om jaarlijks te rapporteren over de doorontwikkeling van de specifieke ontwikkelopgave(n) om kans te krijgen op toelating tot categorie I.

3. Toelichting

Criterion 1 en 3   Individuele ervaringen en wensen

In uw vragenlijst is expliciet aansluiting gezocht bij het dagelijks leven van de cliënt. De wijze waarop wordt omgegaan met consent, wel/niet anoniem afnemen en wel/niet door cliënt invullen, heeft u ook helder omschreven. De opties en overwegingen bij cliënten die zelf kunnen en willen meewerken versus cliënten voor wie dat niet geldt, zijn weloverwogen en goed beargumenteerd. De commissie is positief over het optioneel betrekken van de inbreng van verwanten. Met de verbeter- en koesterpunten en gewogen beeld per blok met vragen is de focus op verbetering en de toekomst zorgvuldig geborgd.

Criterion 2   Aansluiting bij de zorgplancyclus

In uw rapportage adresseert u de vraag van de commissie over de wijze waarop de gebruikers uw instrument inbedden in de zorgplancyclus en hoe u dit als ontwikkelaar blijft volgen. Uw toelichting is helder en getuigt van goed inzicht in wat er speelt bij uw gebruikers. De commissie waardeert de wijze waarop u als ontwikkelaar met hen meedenkt over minder intensieve methoden van dataverzameling. Het belang van afname van de volledige, reguliere set vragen wordt niet uit het oog verloren maar er is wel aandacht voor de praktische haalbaarheid.

De commissie nodigt u graag uit om tijdens de volgende Tweedaagse in 2023 wederom vertegenwoordigers uit een of meerdere zorgorganisaties die uw instrument gebruiken mee te nemen, zodat zij vanuit hun perspectief kunnen reflecteren op het dilemma van zo rijk mogelijke input voor het zorgplan en zo efficiënt mogelijk proces met weinig administratieve belasting.

Criterion 4   Aggregatie

In uw rapportage beantwoordt u de vraag van de commissie over de wijze waarop gebruikers geaggregeerde inzichten op verschillende niveaus kunnen gebruiken. De beschrijving van de verschillende rapportagemogelijkheden inclusief praktijkvoorbeelden, geeft de commissie goed inzicht in de werkwijze bij aggregatie. Ook hier wordt duidelijk dat rekening wordt gehouden met de context en wensen van een gebruiker (maatwerk). Er blijkt veel mogelijk in het vergelijken tussen groepen per regio, per financieringsvorm/wetgeving en met voorgaande onderzoeksresultaten.

Met betrekking tot de Excel sheet met het verbeterplan, geeft u het volgende aan: "(..) Het is de bedoeling dat deze stappen en maatregelen verder worden ingevuld door het team/medewerkers van de locatie waarop de resultaten betrekking hebben." De commissie is benieuwd hoe vaak en op welke wijze dit proces ook als zodanig wordt opgepakt in de praktijk.

Criterion 5   Continuïteit

De commissie onderschrijft uw constatering dat de langlopende samenwerking met diverse opdrachtgevers een belangrijke rol speelt in de continuïteit van de doorontwikkeling van uw instrument.

Criterion 6   Voorwaarden voor zinvol gebruik

In uw rapportage biedt u een duidelijk overzicht van de stappen die met opdrachtgevers worden doorlopen. De commissie waardeert ook de checklist per fase in het cliëntervaringsonderzoek, die getuigt van een gedegen verbetercyclus over de gekozen aanpak van het cliëntervaringsonderzoek.

Tijdens de Tweedaagse in 2023 horen we graag vanuit vertegenwoordigers uit een of meerdere zorgorganisaties die uw instrument gebruiken hoe zij dit proces ervaren.

Criterion 7 en 8   Betrouwbaarheid en Validiteit

In 2020 heeft de commissie alle ontwikkelaars aangemoedigd om na een grote revisie en/of na het voor het eerst behalen van een bepaald minimumaantal afnames, een toetsing uit te voeren. De commissie heeft begrip voor het feit dat het onderzoeken van de validiteit van versies voor specifieke doelgroepen (cliënten dagbesteding, cliënten behandeling) nog een ontwikkelpunt is. In dit verband verneemt de commissie graag wat de beoogde aanpak en planning zijn.

In uw rapportage biedt u een helder overzicht van de aanpassingen sinds de vorige beoordeling. De commissie is positief over de genomen stappen, waaruit ook blijkt dat u goed grip heeft op aspecten rondom de betrouwbaarheid en validiteit van uw instrument. De commissie waardeert bovendien uw inspanningen gericht op toegankelijkheid, zowel in taalgebruik als vormgeving. U

Tot slot heeft de commissie een vraag over aanpassingen in de basisversie voor bepaalde doelgroepen. U geeft aan specifiek voor cliënten met auditieve beperkingen vertalingen gemaakt te hebben in gebarentaal. De commissie kan zich echter voorstellen dat voor andere doelgroepen, zoals volwassen met een visuele beperking ook aanpassingen nodig zijn. Kunt u hierop reflecteren in een volgende rapportage?

4. Hoe verder?

De VGN zorgt ervoor dat de bevindingen van de commissie van deskundigen over de Waaier wederom transparant gepubliceerd worden via de website. Komende periode zal VGN een verbeterslag maken in de online informatievoorziening over de Waaier (o.a. vindbaarheid, soort informatie, links naar websites van ontwikkelaars). Zodra hier meer nieuws over is, ontvangt u bericht.

Conform de nieuwe beoordelingscyclus, vindt in 2023 geen beoordeling van instrumenten in de Waaier 2023 t/m 2024 plaats. In plaats daarvan organiseert de commissie opnieuw een Tweedaagse voor een inhoudelijke verdieping met afzonderlijke ontwikkelaars en gebruikers van hun instrument. Deze Tweedaagse zal plaatsvinden op **maandag 9 en dinsdag 10 oktober 2023**. Meer informatie over de exacte planning van uw gesprek op een van deze dagen, agendapunten en eventuele voorbereiding volgt nog.

In 2023 is het overigens wel mogelijk om nieuwe instrumenten in te dienen. Vanwege de recente actualisatie van het Kwaliteitskader gehandicaptenzorg¹² zal het format voor nieuwe instrumenten op een aantal tekstuele punten worden aangepast. Het vernieuwde document zal begin volgend jaar aan u worden verstrekt. Tot slot kunnen instrumenten in categorie II in 2023 optioneel rapporteren over de doorontwikkeling van de specifieke ontwikkelopgave(n) om kans te krijgen op toelating tot categorie I.

---

¹² Het vernieuwde Kwaliteitskompas gehandicaptenzorg 2023-2028 ([Kwaliteitskompas Gehandicaptenzorg 2023-2028 | Vereniging Gehandicaptenzorg Nederland \(vgn.nl\)](https://www.vgn.nl/))

Mijn Mening (Koraal)

Van: Commissie van deskundigen Kwaliteitsinstrumenten Bouwsteen 2
Aan: Koraal
Betreft: Reactie op doorontwikkeling *Mijn Mening*
Datum: 9 december 2022

---

1. Inleiding

U heeft op 26 augustus 2022 informatie aangeboden over de doorontwikkeling van uw instrument, waarvoor hartelijk dank. Ook de openstaande vragen van de vorige beoordelingsronde in 2020 heeft u begin 2021 adequaat beantwoord. Bij deze ontvangt u de reactie van de commissie van deskundigen¹³.

Uw instrument is opgenomen in de Waaier 2020-2022, in categorie I¹⁴. Aan de ontwikkelaars die in deze categorie zijn ingedeeld, heeft de commissie van deskundigen gevraagd om te rapporteren over de doorontwikkeling van hun instrument met betrekking tot de criteria:

- Criterion 1* Het instrument levert cliëntinformatie op individueel niveau.
- Criterion 2* De systematiek is ingebed in de zorgplancyclus.
- Criterion 3* Het instrument geeft zicht op ervaringen en concrete verbeterwensen van de individuele cliënt.
- Criterion 4* Gegevens kunnen (anoniem) worden geaggregeerd naar verschillende niveaus (team, afdeling/vestiging, organisatie).
- Criterion 5* Er zijn waarborgen voor continuïteit van de ontwikkeling wat betreft voortbestaan en doorontwikkeling.
- Criterion 6* Geëxpliciteerd is onder welke omstandigheden een instrument zinvol is, en onder welke voorwaarden het tot zijn recht komt.
- Criterion 7* Het instrument moet betrouwbare metingen opleveren.
- Criterion 8* Het betreft een valide instrument.

2. Beoordeling

De commissie heeft begrip voor het feit dat de Covid pandemie en de krapte op de arbeidsmarkt van invloed zijn geweest op uw organisatie en de doorontwikkeling van *Mijn Mening*. De commissie waardeert het dat u desondanks zowel op inhoudelijk niveau als in de technische ontwikkeling van uw app stappen heeft gezet. Uw rapportage is echter beknopt en voorzien van een beperkt aantal voorbeelden uit de praktijk ter illustratie. De commissie heeft daarom veel vragen over de geplande nieuwe versie van uw instrument. Enerzijds over de onderbouwing inclusief het nemen als uitgangspunt van een hernieuwd theoretisch concept. Anderzijds over de consequenties van de aanpassingen: gaat het om doorontwikkeling van *Mijn Mening* of is sprake van een grondige wijziging

---

¹³ De commissie bestaat uit:

- Prof. dr. ir. Kees Ahaus, voorzitter
- Prof. dr. Petri Embregts
- Prof. dr. Mirella Minkman

Waarnemers zijn Peter Kruithof en Annemarie Peters-Bartraj, bureau VGN.

De commissie wordt bijgestaan door dr. Roos Mesman, secretaris.

¹⁴ Categorie I: Toegelaten tot de Waaier; iedere twee jaar een rapportage over de doorontwikkeling opleveren
Categorie II: Toegelaten tot de Waaier, met ontwikkelopgave(n); iedere twee jaar een rapportage over de doorontwikkeling van alle criteria. Mogelijkheid om jaarlijks te rapporteren over de doorontwikkeling van de specifieke ontwikkelopgave(n) om kans te krijgen op toelating tot categorie I.

van het fundament en ontstaat hiermee een nieuw instrument? Indien het laatste, wil de commissie benadrukken dat voor een nieuw instrument een nieuwe indiening en beoordeling nodig zijn voor opname in de Waaier. De commissie wil graag met u van gedachten wisselen over deze vragen tijdens de Tweedaagse in 2023.

Conclusie

De commissie adviseert het bestuur VGN uw instrument *Mijn Mening* te behouden voor de Waaier 2023 t/m 2024, met de status categorie I.

De commissie is ook benieuwd naar de uitkomsten en gevolgen van de evaluatie van de samenwerking met de app ontwikkelaar. Het is goed te lezen dat het uitgangspunt is dat de gebruikers geen hinder zullen ondervinden.

Bij de vooruitblik naar 2022-2023 geeft u aan dat *Mijn Mening* door het terugtrekken van de C-toets uit de Waaier het enige overgebleven instrument is dat is gevalideerd voor LVB jeugdigen. De commissie is positief over het feit dat samen met het Landelijk Kenniscentrum LVB gesprekken worden gevoerd over de doorontwikkeling van instrumenten in dit specifieke domein.

Criterion 6   *Voorwaarden voor zinvol gebruik*

De commissie is benieuwd naar de wijze waarop het Expertteam *Mijn Mening* de inhoudelijke integriteit van het instrument bewaakt. De commissie zou tijdens de Tweedaagse in 2023 graag inzicht willen krijgen in voorbeelden van wensen tot ‘customiseren’ en overwegingen om deze wel of niet te honoreren in de app.

Criterion 7 en 8   *Betrouwbaarheid en Validiteit*

U werkt momenteel aan een nieuwe versie van uw instrument. Het bestaande kader met als voornaamste basis de QoL domeinen van Schalock, zijn uitgebreid met andere theoretische concepten, zoals ‘Trauma-informed care’ (TIC) en het Zelfdeterminatiegedachtegoed. Het betreft een wijziging van koers met consequenties voor uw huidige instrument in de Waaier. De commissie legt daarom een aantal vragen aan u voor. De commissie gaat hierover graag met u in gesprek tijdens de Tweedaagse in 2023.

Ten eerste krijgt de commissie nog geen goed beeld van de aanleiding van deze wijziging. Is het ingegeven door nieuwe principes van kwaliteitszorg binnen Koraal met andere pijlers, waardoor een andere vragenlijst gewenst is? Indien dit het geval is, in hoeverre zal het nieuwe instrument breder toepasbaar zijn dan de eigen organisatie? Is sprake van een generieke lijst voor iedere populatie of maakt Koraal een eigen instrument, geënt op de eigen kwaliteitsvisie en toepasbaar op de eigen populatie?

Ten tweede heeft de commissie vragen over de gekozen theoretische concepten. ‘Trauma-informed care’ (TIC) en ‘veerkracht’ lijken een prominente plek te krijgen in het nieuwe instrument. De commissie vraagt zich af in hoeverre dit op alle cliënten van toepassing is. Is het een zodanig centraal thema bij uw doelgroepen dat de gehele vragenlijst hierop wordt aangepast? De Zelfdeterminatietheorie is daarentegen een breed toepasbare theorie, die reeds diverse valide en betrouwbare instrumenten heeft opgeleverd voor mensen met LVB. De commissie heeft de vraag hoe de Zelfdeterminatietheorie zich verhoudt tot de huidige versie van *Mijn Mening* die is opgenomen in de Waaier. Bovendien is de commissie benieuwd naar de concrete vertaling van drie theoretische concepten in één instrument en de weging tussen deze concepten.

Ten derde is de vraag hoe het nieuwe instrument zich verhoudt tot het huidige instrument in de Waaier. De commissie krijgt de indruk dat er een nieuw instrument ontstaat, waarvoor een nieuwe indiening passend is. Wat betekent dit voor de huidige versie van *Mijn Mening*: kan dit ernaast blijven bestaan, wordt deze versie doorontwikkeld of komt deze versie te vervallen?

Tot slot is de commissie positief over uw voornemen om uitgebreid onderzoek te doen naar de psychometrische kenmerken van de nieuwe vragenlijst. De commissie zou graag wat meer informatie willen over de beoogde planning en aanpak en wil u herinneren aan de aandachtspunten die in de

terugkoppeling van 2020 zijn meegegeven en de adviezen in bijlage 1 van het rapportageformat voor doorontwikkeling in 2022.

4. Hoe verder?

De VGN zorgt ervoor dat de bevindingen van de commissie van deskundigen over de Waaier wederom transparant gepubliceerd worden via de website. Komende periode zal VGN een verbeterslag maken in de online informatievoorziening over de Waaier (o.a. vindbaarheid, soort informatie, links naar websites van ontwikkelaars). Zodra hier meer nieuws over is, ontvangt u bericht.

Conform de nieuwe beoordelingscyclus, vindt in 2023 geen beoordeling van instrumenten in de Waaier 2023 t/m 2024 plaats. In plaats daarvan organiseert de commissie opnieuw een Tweedaagse voor een inhoudelijke verdieping met afzonderlijke ontwikkelaars en gebruikers van hun instrument. Deze Tweedaagse zal plaatsvinden op **maandag 9 en dinsdag 10 oktober 2023**. Meer informatie over de exacte planning van uw gesprek op een van deze dagen, agendapunten en eventuele voorbereiding volgt nog.

In 2023 is het overigens wel mogelijk om nieuwe instrumenten in te dienen. Vanwege de recente actualisatie van het Kwaliteitskader gehandicaptenzorg¹⁵ zal het format voor nieuwe instrumenten op een aantal tekstuele punten worden aangepast. Het vernieuwde document zal begin volgend jaar aan u worden verstrekt. Tot slot kunnen instrumenten in categorie II in 2023 optioneel rapporteren over de doorontwikkeling van de specifieke ontwikkelopgave(n) om kans te krijgen op toelating tot categorie I.

---

¹⁵ Het vernieuwde Kwaliteitskompas gehandicaptenzorg 2023-2028 ([Kwaliteitskompas Gehandicaptenzorg 2023-2028 | Vereniging Gehandicaptenzorg Nederland \(vgn.nl\)](https://www.vgn.nl/vernieuwd-kwaliteitskompas-gehandicaptenzorg-2023-2028))

Vanzelfsprekend (Landmerc B.V., Landzijde, Samenwerkende Zorgboeren Zuid (SZZ) en Resultaatmeetexpert (RME))

Van: Commissie van deskundigen Kwaliteitsinstrumenten Bouwsteen 2
Aan: Landmerc B.V., Landzijde, Samenwerkende Zorgboeren Zuid (SZZ) en Resultaatmeetexpert (RME)
Betreft: Reactie op aanvraag *Vanzelfsprekend*
Datum: 9 december 2022

---

1. Inleiding

U heeft op 26 augustus 2022 een nieuw instrument ingediend. Bij deze ontvangt u de reactie van de commissie van deskundigen¹⁶.

Voor nieuw ingediende instrumenten hanteert de commissie volgens de kaders van de VGN een extra criterium. Het nieuwe instrument moet meerwaarde hebben ten opzichte van de huidige instrumenten in de Waaier, hetgeen betekent dat het:

- c. Concreter en beter dan tot nu toe toegesneden is op een specifieke doelgroep en
- d. op een andere wijze ervaringen van cliënten ophaalt dan het geval is bij instrumenten in de Waaier tot nu toe.

2. Beoordeling

De commissie waardeert het dat u *Vanzelfsprekend* opnieuw heeft ingediend voor opname in de Waaier. Sinds de vorige keer zijn diverse verbeteringen gerealiseerd, waarvoor complimenten. Het resultaat is een mooi instrument voor een doelgroep voor wie nog geen specifiek instrument in de Waaier beschikbaar was. Hiermee voorziet u in een behoefte van de Zorglandbouw in lijn met het recent verschenen Kwaliteitskader voor deze sector. De meerwaarde van uw instrument ten opzichte van andere instrumenten in de Waaier is dan ook overtuigend. De commissie ziet nog ontwikkelopgaven in de inhoudelijke doorontwikkeling en de criteria betrouwbaarheid en validiteit. Uw aanpak tot op heden biedt voldoende vertrouwen om het bestuur VGN te adviseren om *Vanzelfsprekend* om te nemen in de Waaier.

Conclusie

De commissie adviseert het bestuur VGN uw instrument *Vanzelfsprekend* op te nemen in de Waaier 2023 t/m 2024 in categorie II¹⁷.

---

¹⁶ De commissie bestaat uit:

- Prof. dr. ir. Kees Ahaus, voorzitter
- Prof. dr. Petri Embregts
- Prof. dr. Mirella Minkman

Waarnemers zijn Peter Kruithof en Annemarie Peters-Bartraj, bureau VGN.

De commissie wordt bijgestaan door dr. Roos Mesman, secretaris.

¹⁷ Categorie I: Toegelaten tot de Waaier; iedere twee jaar een rapportage over de doorontwikkeling opleveren
Categorie II: Toegelaten tot de Waaier, met ontwikkelopgave(n); iedere twee jaar een rapportage over de doorontwikkeling van alle criteria. Mogelijkheid om jaarlijks te rapporteren over de doorontwikkeling van de specifieke ontwikkelopgave(n) om kans te krijgen op toelating tot categorie I.

3. Toelichting

criterium 1 en 3   Zicht op individuele ervaringen en wensen

De commissie is positief over de zorgvuldige wijze waarop de vragenlijsten tot stand zijn gekomen. Het getuigt van een goede aansluiting bij en kennis van de sector. Door uw uitgebreide documentatie is het proces van de afgelopen jaren goed te volgen, waarvoor dank. Uit de documenten blijkt een aansluiting bij de theorie over *subjective experienced health* zoals beschreven in het artikel van Bloem en Stalpers (2011).

Uw sectorspecifieke instrument is gericht op meerdere doelgroepen voor dagbesteding en (woon)begeleiding op zorgboerderijen. Hiermee voorziet u in een behoefte om resultaten en tevredenheid in de Zorglandbouw op een passende manier te meten. De individuele ervaringen en wensen worden verzameld vanuit een theoretisch model dat goed aansluit bij de praktijk van zorgboerderijen. De commissie kan zich ook goed voorstellen dat de systematiek van een intake (nulmeting), evaluatie- en vertrekvragenlijst zinvol is in deze context. Vanuit het uitgangspunt van zoveel mogelijk eigen regie over het herstelproces scoort de deelnemer zelf wat zijn/haar belangrijke doelen voor deelname zijn en hoe de effecten op deze doelen worden ervaren. De resultaten vormen vervolgens een leidraad voor het handelen, zowel van de deelnemer zelf als van de begeleider(s). Indien de deelnemers de lijst zelf niet willen of kunnen invullen is voorzien in de mogelijkheid dat een naastbetrokkene de vragenlijst invult namens de deelnemer. Dit laatste is ook in lijn met de uitgangspunten voor het ophalen van ervaringen in het Kwaliteitskader Zorglandbouw (juni 2022).

U heeft aangegeven dat *Vanzelfsprekend* voor alle doelgroepen van toepassing is. Bij de toelichting geeft u het volgende aan: “dagbesteding op een zorgboerderij wordt voor de doelgroepen, zoals bij de Waaier genoemd als EMB en visueel beperkt, weinig tot geheel niet voorgeschreven of aangevraagd”. De commissie beschouwt EMB als een categorie mensen waarvoor toegesneden eigenstandige instrumenten nodig zijn. Er kan dus niet worden volstaan met alleen een andere wijze van afnemen. Bij publicatie van de Waaier op de website van VGN zal de doelgroep EMB daarom niet worden vermeld bij uw instrument.

Op basis van een indeling in doelgroepen op grond van leeftijd, woonsituatie en cognitieve beperking zijn er twee versies van de intakevragenlijst (3 domeinen). Voor de evaluatievragenlijst (7 domeinen) zijn acht versies beschikbaar en de vertrekvragenlijst (3 domeinen) is voor alle doelgroepen gelijk. Hoewel de commissie zich kan voorstellen dat de diverse doelgroepen een verschillende aanpak vragen, is het voor de Waaier (en de organisaties die daar gebruik van maken) belangrijk dat duidelijk is waaruit het instrument precies bestaat (basisversie) en wat de verschillende keuzemogelijkheden zijn. Wat zijn bijvoorbeeld de vragen in de Lightversie die u heeft ontwikkeld voor kinderen onder de 12 jaar en voor mensen met een cognitieve beperking. Deze vragenlijsten zijn korter en er is geen variant voor vertrek opgenomen (hoewel u elders aangeeft dat de vertrekvragenlijst voor alle doelgroepen gelijk is).

Hoewel u een korte toelichting geeft over de totstandkoming, blijft de commissie benieuwd naar welke keuzes zijn gemaakt in bijvoorbeeld het weglaten van vragen en waarom. Om de benodigde duidelijkheid te verkrijgen, ziet de commissie een ontwikkelopgave in de inhoudelijke onderbouwing van de verschillende versies. Concreet zou een visueel overzicht van alle versies met de verschillen in inhoud en doelgroepen helpend kunnen zijn. Ook hebben keuzes die u maakt voor verschillende versies invloed op de betrouwbaarheid en validiteit van de vragenlijsten, zie criterium 7 en 8.

De commissie heeft de vragenlijsten doorlopen en is positief over de opbouw en visuele weergave van de antwoordmogelijkheden en rapportages. De formulering van een aantal items roept wel enkele vragen op.

Zoals bij de items “Ik voel me zekerder over mijn woonsituatie” of “Ik maak me minder zorgen over geld”. Hierbij lijkt te worden uitgegaan van een situatie waarin de deelnemer blijkbaar onzeker/minder zeker was over de woonsituatie en zich zorgen maakt over geld. Dit hoeft echter niet altijd het geval te zijn. Wellicht komt deze formulering voort uit de focus op effecten van de doelen van de deelnemer en/of verandert de formulering op basis van eerder gegeven antwoorden. De commissie verneemt graag uw reflectie op dit punt en het overwegen van een meer neutrale formulering.

Tot slot is een belangrijk uitgangspunt van de Waaier dat geen sprake kan zijn van anoniem afnemen om de resultaten op het niveau van de cliënt/deelnemer te kunnen gebruiken voor optimale zorg en ondersteuning. In het Kwaliteitskader Zorglandbouw (juni 2022) staat beschreven dat het voor deelnemers en betrokkenen spannend kan zijn om zich uit te spreken en dat het anoniem deelnemen kan bijdragen aan veiligheid in deze context. Aan het einde van uw vragenlijsten wordt dan ook de mogelijkheid geboden om de gegevens wel of niet te delen met de boer(in) of de verantwoordelijke medewerker. In bijlage 12 biedt u een gedetailleerd overzicht van wat er met de gegevens gebeurt en het borgen van de anonimiteit bij de verwerking van gegevens. De commissie waardeert de aandacht voor de eigen regie en veiligheid van de deelnemer op dit vlak. Tegelijkertijd is de commissie benieuwd hoe vaak in de praktijk wordt gekozen voor het niet delen van de resultaten en welke acties worden ingezet om delen te stimuleren.

Criterion 2   Inbedding in zorgplancyclus

De jaarlijkse *Vanzelfsprekend* evaluatievragenlijst wordt aangeboden voorafgaand aan een gesprek tussen deelnemer en begeleiding. De deelnemer kan de eigen rapportage in PDF meenemen naar het gesprek. Uit de interviews met drie clusters van zorgboerderijen blijkt dat *Vanzelfsprekend* als een essentieel onderdeel van de zorgplancyclus van de deelnemers wordt gezien (bijlage 9). De commissie is nog wel benieuwd naar de wijze waarop de resultaten in het gesprek tussen deelnemer en begeleider worden meegenomen (zie ook criterium 6). De commissie gaat graag tijdens de Tweedaagse in 2023 met u en een aantal gebruikers van uw instrument in gesprek over de ervaringen in de praktijk.

Criterion 4   Aggregatie

Aggregatie naar verschillende niveaus is mogelijk binnen het Zilliz-systeem. Jaarlijks wordt een basisrapportage afgeleverd aan de zorgboerderij en de clusters met de resultaten van het afgelopen jaar. De commissie waardeert het dat de regie voor het benchmarken bij de zorgondernemer ligt en het cluster geen toegang heeft tot resultaten van individuele zorgboerderijen.

In bijlage 5 is te lezen hoe analyse van de kwalitatieve resultaten uit de evaluatievragenlijsten heeft plaatsgevonden op landelijk niveau (Federatie Zorg en Landbouw als opdrachtgever). Hierbij zijn opmerkingen geordend naar hoofdcategorieën en weergegeven in wordclouds. Uit bijlage 8 (jaarrapportage van een cluster) blijkt dat de resultaten van de open velden (tekst) niet worden opgenomen in de geautomatiseerde rapportage. Hiervoor geeft u de volgende redenen: “Dit doen we wegens een risico voor het kunnen garanderen van de anonimiteit, maar ook omdat de teksten in veel gevallen niet tot moeilijk te duiden zijn buiten het directe kader van die ingevulde vragenlijst”. Indien gewenst kan een aanvullende rapportage bij Resultaat Meetgroep worden aangevraagd. De commissie is benieuwd hoe vaak hiervan gebruik wordt gemaakt, hoe de analyse van de open antwoorden in een aanvullende rapportage eruit ziet en hoe zorgboerderijen/ clusters die geen gebruik maken van deze mogelijkheid relevante informatie uit de open antwoorden destilleren.

Bij uw toelichting van dit criterium focust u op softwareontwikkelaar Landmerc BV. *Vanzelfsprekend* is echter ontwikkeld vanuit een samenwerkingsverband van Landmerc B.V., Landzijde, Samenwerkende Zorgboeren Zuid (SZZ) en Resultaatmeetexpert (RME). De commissie is benieuwd hoe deze samenwerking is vormgegeven. Ook noemt u een projectoverleg bestaande uit de vier samenwerkingspartners, de Federatie Landbouw en Zorg (FLZ), Zorgboeren Zuid-Holland (ZBZH) en Boer&Zorg. Bij de toelichting van criterium 6 omschrijft u dat zij de (door)ontwikkeling van het instrument aansturen. De commissie is benieuwd hoe deze rol in de praktijk wordt ingevuld met concrete voorbeelden van adviezen/besluiten die zijn genomen.

Uit uw documentatie valt op te maken dat 324 zorgboerderijen zijn aangesloten bij *Vanzelfsprekend*. *Dat is* een indrukwekkend aantal dat de opbouw van ervaringen en data voor verdere doorontwikkeling ten goede zal komen.

Uw instrument is duidelijk gericht op een specifieke sector en sluit ook aan bij het proces van kwaliteitsverbetering door zorgondernemers. In bijlage 3 zijn de algemene voorwaarden van Landmerc opgenomen. De Leaflet in bijlage 4 geeft kort weer wat *Vanzelfsprekend* inhoudt en welke diensten kunnen worden afgenomen. Uit bijlage 9 blijkt dat u actief ervaringen ophaalt in de praktijk over de wijze waarop uw instrument wordt gebruikt. De commissie zou echter graag wat meer inzicht willen krijgen in de toerusting van en voorwaarden voor gebruikers om het instrument optimaal in te zetten. De commissie beschouwt dit als een onderdeel van de ontwikkelopgave rondom inhoudelijke doorontwikkeling. Hoe worden begeleiders en deelnemers toegerust in het voeren van een waardevol gesprek op basis van de resultaten van de vragenlijsten? Zijn er naast de rapportages van de ingevulde vragenlijst hulpmiddelen om de antwoorden te vertalen in verbeteracties en/of nieuwe doelen? Worden bijvoorbeeld instructies of trainingen aangeboden? In hoeverre worden zorgondernemers ondersteund bij het interpreteren van de rapportages en de vertaling in concrete verbeteringen?

Tijdens de Tweedaagse in 2023 gaat de commissie graag in gesprek met u en gebruikers van uw instrument over dit criterium in de praktijk.

U heeft beschreven dat het bepalen van de ecologische validiteit onderdeel uitmaakte van het herontwerp van *Vanzelfsprekend*. Op basis van raadpleging van en testen door deelnemers (via een focusgroep en online) zijn de vragenlijsten aangepast. De commissie neemt aan dat dit proces in grote mate de inhoud van de huidige vragenlijsten heeft bepaald. Vandaar dat de commissie graag wat meer inzicht willen krijgen in de opzet van deze focusgroep: selectie van de deelnemers, informatie die is voorgelegd/ vooraf verspreid, vragen die zijn gesteld, (een samenvatting van/ verslag van) de input die is geleverd en de uiteindelijke conclusies die hieruit zijn getrokken voor de inhoud van het instrument.

In bijlage 2 (artikel van Bergsma et al. uit 2019) heeft de commissie met belangstelling kennisgenomen van de eerste resultaten van *Vanzelfsprekend*. In het artikel staat ook beschreven dat er geen statistische toets op de vragen heeft plaatsgevonden, geen factoranalyse is uitgevoerd en geen validering door vergelijking met andere lijsten. Vervolgens wordt vermeld dat dit nog wel moet gebeuren.

De commissie heeft deze statistische toets nog niet aangetroffen in uw documentatie en zou u willen aanmoedigen om dit alsnog op te pakken (zie ook de ontwikkelopgave later in deze paragraaf).

Gezien deze constatering kan niet worden gesteld dat het huidig niveau van betrouwbaar en valide meten voor langere tijd is gegarandeerd (p. 6 format voor indiening).

In bijlage 2 geeft u aan niet te streven naar een standaardisering van het meetinstrument. Als reden noemt u dat is gebleken dat er voortdurend zoveel verandert in de financiering, de maatschappelijke context en ook op de boerderijen zelf, dat de mogelijkheid om aanpassingen te maken en flexibel te zijn belangrijker is dan standaardisering. Ook in uw toelichting bij dit criterium: “extra vragen of taalaanpassingen vanuit voortschrijdend inzicht kunnen toegevoegd worden zonder de systematiek en daarmee het valide en betrouwbaar meten te verzwakken”. Hoewel de commissie begrip heeft voor de behoefte aan maatwerk en flexibiliteit, is enige mate van standaardisering noodzakelijk voor een betrouwbaar en valide instrument. Ook moedigt de commissie ontwikkelaars aan om bij aanzienlijke mutaties (opnieuw) statistische toetsing uit te voeren.

Concluderend ziet de commissie nog een ontwikkelopgave voor een uitgebreide toetsing van de betrouwbaarheid en validiteit, zoals vereist van instrumenten in de Waaier. In het format heeft u aangegeven aan deze criteria te voldoen. De commissie zou uw situatie eerder als ‘in ontwikkeling’ kwalificeren. En dat is ook begrijpelijk voor het ontwikkelstadium waarin uw instrument verkeerd. De afgelopen jaren zijn grote stappen gemaakt in het ontwerp en in de praktijk brengen van de vragenlijsten. De commissie kan zich dan ook vinden in uw uitspraak dat “*Vanzelfsprekend géén* instrument is dat zich nog in de praktijk moet bewijzen”. Tegelijkertijd kan de commissie op basis van de nu aangeleverde documentatie niet meegaan in uw conclusie dat “het huidige niveau van betrouwbaar en valide meten is voor langere periode gegarandeerd”. Uw aanpak tot op heden en een snel groeiende dataset bieden voldoende vertrouwen dat u deze ontwikkelopgave adequaat zal oppakken.

De commissie verzoekt u om in 2023 een start te maken met een toetsing van betrouwbaarheid en validiteit en tijdens de beoordeling in 2024 een rapportage hierover te kunnen opleveren. Hierbij willen wij u graag wijzen op de adviezen in bijlage 1 van het rapportageformat voor indiening van nieuwe instrumenten uit 2022.

<i>Extra criterium</i>	<i>Meerwaarde</i>
------------------------	-------------------

De commissie is overtuigd van de meerwaarde van uw instrument ten opzichte van bestaande instrumenten in de Waaier. *Vanzelfsprekend* richt zich op een specifieke sector waarvoor tot op heden nog geen instrument beschikbaar was. Door de nauwe aansluiting met de praktijk van Zorglandbouw zijn het gehanteerde theoretisch kader, de hieruit voortvloeiende items en de wijze van afnemen (3 meetmomenten) onderscheidend. Het instrument biedt bovendien een mooie kruisbestuiving tussen concrete uitvoering van de Kwaliteitskaders van de Gehandicaptenzorg en Zorglandbouw.

4. Hoe verder?

De VGN zorgt ervoor dat de bevindingen van de commissie van deskundigen over de Waaier wederom transparant gepubliceerd worden via de website. Komende periode zal VGN een verbeterslag maken in de online informatievoorziening over de Waaier (o.a. vindbaarheid, soort informatie, links naar websites van ontwikkelaars). Zodra hier meer nieuws over is, ontvangt u bericht.

Conform de nieuwe beoordelingscyclus, vindt in 2023 geen beoordeling van instrumenten in de Waaier 2023 t/m 2024 plaats.

In plaats daarvan organiseert de commissie opnieuw een Tweedaagse voor een inhoudelijke verdieping met afzonderlijke ontwikkelaars en gebruikers van hun instrument. Deze Tweedaagse zal

plaatsvinden op **maandag 9 en dinsdag 10 oktober 2023**. Meer informatie over de exacte planning van uw gesprek op een van deze dagen, agendapunten en eventuele voorbereiding volgt nog.

In 2023 is het overigens wel mogelijk om nieuwe instrumenten in te dienen. Vanwege de recente actualisatie van het Kwaliteitskader gehandicaptenzorg¹⁸ zal het format voor nieuwe instrumenten op een aantal tekstuele punten worden aangepast. Het vernieuwde document zal begin volgend jaar aan u worden verstrekt. Tot slot kunnen instrumenten in categorie II in 2023 optioneel rapporteren over de doorontwikkeling van de specifieke ontwikkelopgave(n) om kans te krijgen op toelating tot categorie I.

---

¹⁸ Het vernieuwde Kwaliteitskompas gehandicaptenzorg 2023-2028 ([Kwaliteitskompas Gehandicaptenzorg 2023-2028 | Vereniging Gehandicaptenzorg Nederland \(vgn.nl\)](#))

Cliënten over Kwaliteit (Het LSR)

Van: Commissie van deskundigen Kwaliteitsinstrumenten Bouwsteen 2
Aan: LSR
Betreft: Reactie op doorontwikkeling *Cliënten over Kwaliteit*
Datum: 9 december 2022

---

1. Inleiding

U heeft op 25 augustus 2022 informatie aangeboden over de doorontwikkeling van uw instrument, waarvoor hartelijk dank. Bij deze ontvangt u de reactie van de commissie van deskundigen¹⁹.

Uw instrument is opgenomen in de Waaier 2020-2022, in categorie I²⁰. Aan de ontwikkelaars die in deze categorie zijn ingedeeld, heeft de commissie van deskundigen gevraagd om te rapporteren over de doorontwikkeling van hun instrument met betrekking tot de criteria:

- Criterion 1* Het instrument levert cliëntinformatie op individueel niveau.
- Criterion 2* De systematiek is ingebed in de zorgplancyclus.
- Criterion 3* Het instrument geeft zicht op ervaringen en concrete verbeterwensen van de individuele cliënt.
- Criterion 4* Gegevens kunnen (anoniem) worden geaggregeerd naar verschillende niveaus (team, afdeling/vestiging, organisatie).
- Criterion 5* Er zijn waarborgen voor continuïteit van de ontwikkeling wat betreft voortbestaan en doorontwikkeling.
- Criterion 6* Geëxpliciteerd is onder welke omstandigheden een instrument zinvol is, en onder welke voorwaarden het tot zijn recht komt.
- Criterion 7* Het instrument moet betrouwbare metingen opleveren.
- Criterion 8* Het betreft een valide instrument.

2. Beoordeling

Sinds de vorige beoordelingsronde in 2020 heeft u diverse ontwikkelingen in gang gezet om uw instrument en het gebruik ervan in de praktijk verder te verbeteren. De aangeleverde documenten getuigen van een gedegen aanpak en ondersteunend materiaal voor uw gebruikers, waarvoor complimenten. De commissie is benieuwd hoe de reeds ingezette en geplande activiteiten gestalte zullen krijgen.

Conclusie

De commissie adviseert het bestuur VGN uw instrument *Cliënten over Kwaliteit* te behouden voor de Waaier 2023 t/m 2024, met de status categorie I.

---

¹⁹ De commissie bestaat uit:

- Prof. dr. ir. Kees Ahaus, voorzitter
- Prof. dr. Petri Embregts
- Prof. dr. Mirella Minkman

Waarnemers zijn Peter Kruithof en Annemarie Peters-Bartraj, bureau VGN.

De commissie wordt bijgestaan door dr. Roos Mesman, secretaris.

²⁰ Categorie I: Toegelaten tot de Waaier; iedere twee jaar een rapportage over de doorontwikkeling opleveren
Categorie II: Toegelaten tot de Waaier, met ontwikkelopgave(n); iedere twee jaar een rapportage over de doorontwikkeling van alle criteria. Mogelijkheid om jaarlijks te rapporteren over de doorontwikkeling van de specifieke ontwikkelopgave(n) om kans te krijgen op toelating tot categorie I.

3. Toelichting

Criterion 1   Cliëntinformatie op individueel niveau

In uw rapportage reflecteert u op de vragen van de commissie met betrekking tot wat als de basis van het instrument kan worden beschouwd en de richting van de doorontwikkeling. Uw antwoorden getuigen van een duidelijk vertrekpunt en een focus op continue verbetering. De commissie is positief over uw inspanningen gericht op het kwalitatieve deel van uw instrumentarium.

De commissie vraagt zich af of de aandacht die de ontwikkeling van CoK-EMB vraagt, nu uw overweging is om de ontwikkelingsinspanning van de verwantenvragenlijst wat op te schorten?

Bij de toekomstplannen voor 2022-2024 geeft u aan de mogelijkheid voor verdiepend onderzoek naar thema's zoals eenzaamheid, groeps sfeer, veiligheid en samenwerking te verkennen. Indien dit inderdaad tot aanvullende modules bij CoK zal leiden, is de commissie benieuwd naar de wijze waarop dit in relatie tot uw instrument gestalte krijgt.

Criterion 2   Aansluiting bij de zorgplancyclus

U biedt een heldere samenvatting van de wijze waarop u zorgorganisaties adviseert en ondersteunt bij de inbedding van de resultaten in de ondersteuningsplancyclus, waarvoor dank. Hieruit blijkt dat u oog heeft voor de lokale context en zich inspant om uw instrumentarium een logisch onderdeel te laten zijn van de jaarlijkse evaluatie van het ondersteuningsplan. De commissie is benieuwd naar het aantal zorgorganisaties dat voor deze frequentie opteert.

De commissie nodigt u graag uit om tijdens de Tweedaagse in 2023 vertegenwoordigers uit een of meerdere zorgorganisaties die uw instrument gebruiken mee te nemen, zodat dit criterium ook vanuit hun perspectief kan worden belicht.

Criterion 3   Individuele ervaringen en wensen voor verbetering

---

De commissie waardeert uw inzet om het opstellen van nieuwe doelen te vergemakkelijken door het mogelijk maken van een toelichting bij elke gesloten vraag. De commissie is benieuwd hoe vaak van deze mogelijkheid gebruik wordt gemaakt in de praktijk.

De reactie op de doorontwikkeling van het vorig jaar toegelaten CoK-EMB wordt in een separaat document met u gedeeld. De commissie waardeert uw aandacht voor de werkwijze waarbij CoK en CoK-EMB worden gecombineerd in zorgorganisaties.

Criterion 4   Aggregatie

De commissie heeft in 2020 verzocht om in een volgende rapportage aan te geven wat de ervaringen in de praktijk zijn met de aggregatie van de resultaten van uw instrument. Uw antwoord is summier en vrij algemeen geformuleerd. De bijgeleverde documenten bieden meer informatie over de rapportagemogelijkheden, zoals infographics alsmede de training en handleiding teamreflectie. De commissie gaat graag tijdens de Tweedaagse in 2023 in gesprek met vertegenwoordigers uit een of meerdere zorgorganisaties die uw instrument gebruiken over concrete voorbeelden uit de praktijk.

criterium 5

Continuïteit

U heeft inzicht geboden in de bijeenkomsten en adviezen van de CoK-adviescommissie van wetenschappers, waarvoor dank. We zijn benieuwd tot welke veranderingen hun adviezen hebben geleid.

criterium 6

Voorwaarden voor zinvol gebruik

Uit uw rapportage blijkt dat u een duidelijk beeld heeft bij de voorwaarden van succesvolle implementatie van uw instrumentarium en zich inspant om deze bij gebruikers te waarborgen. Een startoverleg, periodiek contact tijdens een onderzoek om de ondersteuning eventueel bij te stellen en een evaluatievragenlijst achteraf zijn hierin belangrijke interventies. De commissie is positief over de wijze waarop u stimuleert dat de cliëntenraad als partner bij de cliëntenraadpleging en het verbeterplan wordt meegenomen.

De commissie waardeert dat u naast de organisatorische randvoorwaarden en benodigde tijdsinvestering ook aandacht heeft voor de houding en visie van medewerkers in dialoog met cliënten. De commissie heeft met belangstelling kennisgenomen van de instructie en E-learning die in uw documenten staan toegelicht. U geeft hierbij aan dat LSR een aantal interviews observeert en op basis van de resultaten begeleiders waar nodig bijstuurt of bijschoolt. De commissie is benieuwd naar zowel de sterke punten als mogelijke aandachtspunten die hieruit naar voren komen. En in hoeverre deze aanleiding geven tot aanpassing van uw methodieken. Ook zijn we benieuwd naar de inhoud van de E-learning.

criterium 7 en 8

Betrouwbaarheid en validiteit

In de beoordeling van 2020 heeft de commissie vragen gesteld over het zo veel als mogelijk zelf invullen van de vragenlijst door de cliënt als basis voor een dialoog. In uw beantwoording benadrukt u het belang van de eigen regie en keuze van de cliënt in dit proces. U gaat echter niet in op het tweede deel van de vraag vanuit de commissie over het verschil in betrouwbaarheidsscore tussen het zelf invullen van de vragenlijst vergeleken met het invullen door een begeleider of andere medewerker van de zorginstelling. Graag verneemt de commissie uw reflectie op enerzijds het borgen van de eigen regie en keuze van de cliënt en anderzijds het verkrijgen van betrouwbare resultaten.

De commissie is tevens benieuwd naar de resultaten van de pilot met betrekking tot het invoegen van vragen met betrekking tot non-respons.

Tot slot, in uw rapportage geeft u aan dat naar aanleiding van het advies van de UvA en de adviescommissie in 2024 opnieuw een toetsing op betrouwbaarheid en validiteit zal plaatsvinden. De commissie ziet de resultaten graag tegemoet in uw rapportage over de doorontwikkeling van uw instrument in 2024. De commissie attendeert u graag op de adviezen die in 2020 zijn gedeeld evenals in de bijlage van de rapportage doorontwikkeling 2022.

4. Hoe verder?

De VGN zorgt ervoor dat de bevindingen van de commissie van deskundigen over de Waaier wederom transparant gepubliceerd worden via de website. Komende periode zal VGN een verbeter slag maken in de online informatievoorziening over de Waaier (o.a. vindbaarheid, soort informatie, links naar websites van ontwikkelaars). Zodra hier meer nieuws over is, ontvangt u bericht.

Conform de nieuwe beoordelingscyclus, vindt in 2023 geen beoordeling van instrumenten in de Waaier 2023 t/m 2024 plaats. In plaats daarvan organiseert de commissie opnieuw een Tweedaagse voor een inhoudelijke verdieping met afzonderlijke ontwikkelaars en gebruikers van hun instrument. Deze Tweedaagse zal plaatsvinden op **maandag 9 en dinsdag 10 oktober 2023**. Meer informatie over de exacte planning van uw gesprek op een van deze dagen, agendapunten en eventuele voorbereiding volgt nog.

In 2023 is het overigens wel mogelijk om nieuwe instrumenten in te dienen. Vanwege de recente actualisatie van het Kwaliteitskader gehandicaptenzorg²¹ zal het format voor nieuwe instrumenten op een aantal tekstuele punten worden aangepast. Het vernieuwde document zal begin volgend jaar aan u worden verstrekt. Tot slot kunnen instrumenten in categorie II in 2023 optioneel rapporteren over de doorontwikkeling van de specifieke ontwikkelopgave(n) om kans te krijgen op toelating tot categorie I.

---

²¹ Het vernieuwde Kwaliteitskompas gehandicaptenzorg 2023-2028 ([Kwaliteitskompas Gehandicaptenzorg 2023-2028 | Vereniging Gehandicaptenzorg Nederland \(vgn.nl\)](#))

Clënten over Kwaliteit EMB (Het LSR)

Van: Commissie van Deskundigen Kwaliteitsinstrumenten Bouwsteen 2
Aan: LSR
Betreft: Reactie op aanvraag CoK-EMB
Datum: 9 december 2022

---

1. Inleiding

U heeft op 25 augustus 2022 informatie aangeboden over de doorontwikkeling van uw instrument, waarvoor hartelijk dank. Bij deze ontvangt u de reactie van de commissie van deskundigen²².

Uw instrument is opgenomen in de Waaier 2020-2022, in categorie II²³. Aan de ontwikkelaars die in deze categorie zijn ingedeeld, heeft de commissie van deskundigen gevraagd om te rapporteren over de doorontwikkeling van hun instrument met betrekking tot de criteria:

- Criterion 1*   *Het instrument levert cliëntinformatie op individueel niveau.*
- Criterion 2*   *De systematiek is ingebed in de zorgplancyclus.*
- Criterion 3*   *Het instrument geeft zicht op ervaringen en concrete verbeterwensen van de individuele cliënt.*
- Criterion 4*   *Gegevens kunnen (anoniem) worden geaggregeerd naar verschillende niveaus (team, afdeling/vestiging, organisatie).*
- Criterion 5*   *Er zijn waarborgen voor continuïteit van de ontwikkeling wat betreft voortbestaan en doorontwikkeling.*
- Criterion 6*   *Geëxpliciteerd is onder welke omstandigheden een instrument zinvol is, en onder welke voorwaarden het tot zijn recht komt.*
- Criterion 7*   *Het instrument moet betrouwbare metingen opleveren.*
- Criterion 8*   *Het betreft een valide instrument.*

2. Beoordeling

De commissie heeft begrip voor het feit dat u rapporteert over een korte periode sinds de opname van CoK-EMB in de Waaier (december 2021). Doordat het instrument al in vier organisaties is toegepast, heeft u de commissie evenwel een duidelijk beeld kunnen geven van de ingezette en geplande doorontwikkeling. De eerste ervaringen leveren interessante bevindingen en aandachtspunten op die u graag wilt aanvullen met extra data om gerichte doorontwikkeling vorm te geven. De commissie is positief over de motivatie en ambitie die uit uw plannen doorklinken. Plannen die (logischerwijs) nog niet volledig rond zijn en daarom adviseert de commissie dat de ontwikkelopgaven m.b.t. de inhoudelijke doorontwikkeling en met betrekking tot betrouwbaarheid en validiteit gehandhaafd blijven.

---

²² De commissie bestaat uit:

- Prof. dr. ir. Kees Ahaus, voorzitter
- Prof. dr. Petri Embregts
- Prof. dr. Mirella Minkman

Waarnemers zijn Peter Kruithof en Annemarie Peters-Bartraj, bureau VGN.

De commissie wordt bijgestaan door dr. Roos Mesman, secretaris.

²³ Categorie I: Toegelaten tot de Waaier; iedere twee jaar een rapportage over de doorontwikkeling opleveren
Categorie II: Toegelaten tot de Waaier, met ontwikkelopgave(n); iedere twee jaar een rapportage over de doorontwikkeling van alle criteria. Mogelijkheid om jaarlijks te rapporteren over de doorontwikkeling van de specifieke ontwikkelopgave(n) om kans te krijgen op toelating tot categorie I.

Conclusie

De commissie adviseert het bestuur VGN uw instrument 'CoK-EMB' te behouden voor de Waaier 2023 t/m 2024, met status categorie II.

3. Toelichting**Criterion 1 en 3** *Zicht op individuele ervaringen en wensen*

In uw rapportage en bijlagen biedt u een helder overzicht van de stappen en resultaten van de doorontwikkeling rondom het verzamelen van informatie op individueel niveau. Uw aanpak voorziet in diverse manieren om deze input te verkrijgen, namelijk een individueel in te vullen voorbereidende vragenlijst en een gezamenlijk in te vullen lijst. We begrijpen dat u aangeeft dat het inschatten wat de cliënt als positief of negatief ervaart een voortdurende uitdaging blijft. De eerste ervaringen laten zien dat het instrument in de praktijk werkbaar is, aansluiten bij het leven van mensen met EMB en tot zinvolle informatie leidt.

De methodische aanpak en ondersteunende middelen (tools en scholing) vragen nog aandacht. De commissie is benieuwd naar hoe u de genoemde uitdagingen zal adresseren, met name het spreken 'namens' de cliënt met EMB. De commissie nodigt u graag uit om voor de Tweedaagse in 2023 vertegenwoordigers uit een of meerdere zorgorganisaties die *CoK-EMB* gebruiken mee te nemen, zodat met hen hierover van gedachten kan worden gewisseld.

Criterion 2 *Inbedding in zorgplancycclus*

De commissie waardeert uw streven en aanpak om *CoK-EMB* zo goed mogelijk (op maat) te laten aansluiten bij de verschillende zorgaanbieders.

Criterion 4 *Aggregatie*

Uw toelichting over de verschillende manieren om de resultaten van vragenlijsten te aggregeren naar team-, locatie- en/of organisatieniveau is duidelijk. De commissie waardeert uw aandacht voor combinatierapporten voor organisaties zie zowel *CoK* (voor niet EMB-clënten) als *CoK-EMB* inzetten. De commissie verneemt graag tijdens de Tweedaagse in 2023 meer ervaringen over het proces van reflecteren, leren en verbeteren.

Criterion 5 *Continuïteit*

De commissie heeft over dit criterium geen aanvullende vragen of opmerkingen.

Criterion 6 *Voorwaarden voor gebruik*

De aanpak om in afstemming met de zorgaanbieder de doelgroep voor *CoK-EMB* af te bakenen, levert interessante inzichten op. Door het uitbreiden van het aantal organisaties waarin het instrument wordt toegepast, zal de doelgroep steeds duidelijker kunnen worden omschreven. De commissie ziet dit als een belangrijke stap ook om situaties te voorkomen die u bij het kopje 'vervolg doorontwikkeling' omschrijft, waarbij *CoK-EMB* 'te snel' of 'oneigenlijk' wordt ingezet. De commissie wil u in dit proces aanmoedigen om ook de beschikbare wetenschappelijke definities over mensen met EMB hierbij te hanteren.

De commissie heeft begrip voor het feit dat voorwaarden zoals het hebben van voldoende doorlooptijd van metingen van een voldoende aantal cliënten soms niet haalbaar zijn in de praktijk. Tegelijkertijd blijkt uit uw reflecties op basis van de eerste ervaringen dat er niet getornd wordt aan het borgen van de kwaliteit van de methodiek.

criterium 7 en 8   Betrouwbaarheid en Validiteit

In de afgelopen periode was een grootschalige toetsing van betrouwbaarheid en validiteit nog niet mogelijk geweest. De eerste interviews en observaties hebben eerste bevindingen opgeleverd. De commissie heeft deze met belangstelling gelezen, waarvoor dank. Het voorbeeld dat u aanhaalt met betrekking tot 'keuzevrijheid' is illustratief voor hoe lastig te interpreteren sommige thema's zijn. Deze eerste opbrengst biedt vertrouwen in uw gekozen werkwijze om zicht te krijgen in de vijf pijlers van Guba en Lincoln.

U geeft aan te verwachten in 2024 voldoende data te hebben om conclusies te kunnen trekken over de betrouwbaarheid van de vragenlijst. De commissie vindt het ook belangrijk dat u met uw opdrachtgevers werkt aan het verkrijgen van meer data. Hierdoor wordt het mogelijk om de resultaten van uw onderzoek naar betrouwbaarheid en validiteit bij de volgende beoordelingsronde in datzelfde jaar tegemoet te kunnen zien.

3.   Ontwikkelopgaven

Uw ontwikkelopgaven in de inhoudelijke doorontwikkeling en met betrekking tot de toetsing van de betrouwbaarheid en validiteit blijft gehandhaafd. Concreet gaat het om inspanningen rondom de methodische aanpak en ondersteunende middelen (tools en scholing) zoals toegelicht bij criterium 1 en 3. Daarnaast is de door u voorgenomen toetsing van de betrouwbaarheid en validiteit van uw instrument van belang.

4.   Hoe verder?

De VGN zorgt ervoor dat de bevindingen van de commissie van deskundigen over de Waaier wederom transparant gepubliceerd worden via de website. Komende periode zal VGN een verbeterslag maken in de online informatievoorziening over de Waaier (o.a. vindbaarheid, soort informatie, links naar websites van ontwikkelaars). Zodra hier meer nieuws over is, ontvangt u bericht.

Conform de nieuwe beoordelingscyclus, vindt in 2023 geen beoordeling van instrumenten in de Waaier 2023 t/m 2024 plaats. In plaats daarvan organiseert de commissie opnieuw een Tweedaagse voor een inhoudelijke verdieping met afzonderlijke ontwikkelaars en gebruikers van hun instrument. Deze Tweedaagse zal plaatsvinden op **maandag 9 en dinsdag 10 oktober 2023**. Meer informatie over de exacte planning van uw gesprek op een van deze dagen, agendapunten en eventuele voorbereiding volgt nog.

In 2023 is het overigens wel mogelijk om nieuwe instrumenten in te dienen. Vanwege de recente actualisatie van het Kwaliteitskader gehandicaptenzorg²⁴ zal het format voor nieuwe instrumenten

---

²⁴ Het vernieuwde Kwaliteitskompas gehandicaptenzorg 2023-2028 ([Kwaliteitskompas Gehandicaptenzorg 2023-2028 | Vereniging Gehandicaptenzorg Nederland \(vgn.nl\)](https://www.vgn.nl/nieuws/kwaliteitskompas-gehandicaptenzorg-2023-2028))

op een aantal tekstuele punten worden aangepast. Het vernieuwde document zal begin volgend jaar aan u worden verstrekt. Tot slot kunnen instrumenten in categorie II in 2023 optioneel rapporteren over de doorontwikkeling van de specifieke ontwikkelopgave(n) om kans te krijgen op toelating tot categorie I.

Dit vind ik ervan! Ik vertel (Platform 'Dit vind ik ervan!')

Van: Commissie van deskundigen Kwaliteitsinstrumenten Bouwsteen 2
Aan: Platform 'Dit vind ik ervan!'
Betreft: Reactie op doorontwikkeling 'Dit vind ik ervan! - Ik vertel'
Datum: 9 december 2022

---

1. Inleiding

U heeft op 25 augustus 2022 informatie aangeboden over de doorontwikkeling van uw instrument, waarvoor hartelijk dank. Bij deze ontvangt u de reactie van de commissie van deskundigen²⁵.

Uw instrument is opgenomen in de Waaier 2020-2022, in categorie I²⁶. Aan de ontwikkelaars die in deze categorie zijn ingedeeld, heeft de commissie van deskundigen gevraagd om te rapporteren over de doorontwikkeling van hun instrument met betrekking tot de criteria:

- Criterion 1*   *Het instrument levert cliëntinformatie op individueel niveau.*
- Criterion 2*   *De systematiek is ingebed in de zorgplancyclus.*
- Criterion 3*   *Het instrument geeft zicht op ervaringen en concrete verbeterwensen van de individuele cliënt.*
- Criterion 4*   *Gegevens kunnen (anoniem) worden geaggregeerd naar verschillende niveaus (team, afdeling/vestiging, organisatie).*
- Criterion 5*   *Er zijn waarborgen voor continuïteit van de ontwikkeling wat betreft voortbestaan en doorontwikkeling.*
- Criterion 6*   *Geëxpliciteerd is onder welke omstandigheden een instrument zinvol is, en onder welke voorwaarden het tot zijn recht komt.*
- Criterion 7*   *Het instrument moet betrouwbare metingen opleveren.*
- Criterion 8*   *Het betreft een valide instrument.*

2. Beoordeling

Uit uw rapportage blijkt dat er wederom mooie stappen in de doorontwikkeling zijn gezet. De commissie kan zich voorstellen dat het niet eenvoudig was in tijden van Corona om deze stappen te kunnen zetten. De vernieuwing in de scholingen (zoals een leergang over ervaringsleren en een masterclass voor leidinggevendenden), nieuwe hulpmiddelen, extra ruimte voor laagdrempelig contact, richtlijn voor benutten van opbrengsten en de boostplannen getuigen van een focus op continu verbeteren, in nauwe samenwerking met gebruikers. U reflecteert bovendien op de veranderende context waarin uw instrumentarium wordt toegepast en wat er nodig is om 'Dit vind ik ervan!' te gebruiken zoals bedoeld.

---

²⁵ De commissie bestaat uit:

- Prof. dr. ir. Kees Ahaus, voorzitter
- Prof. dr. Petri Embregts
- Prof. dr. Mirella Minkman

Waarnemers zijn Peter Kruithof en Annemarie Peters-Bartraj, bureau VGN.

De commissie wordt bijgestaan door dr. Roos Mesman, secretaris.

²⁶ Categorie I: Toegelaten tot de Waaier; iedere twee jaar een rapportage over de doorontwikkeling opleveren
Categorie II: Toegelaten tot de Waaier, met ontwikkelopgave(n); iedere twee jaar een rapportage over de doorontwikkeling van alle criteria. Mogelijkheid om jaarlijks te rapporteren over de doorontwikkeling van de specifieke ontwikkelopgave(n) om kans te krijgen op toelating tot categorie I

Conclusie

De Commissie adviseert het bestuur VGN uw instrument 'Dit vind ik ervan! - Ik vertel' te behouden voor de Waaier 2023 t/m 2024, met de status categorie I.

3. Toelichting**Criterion 1 en 3**   *Individuele ervaringen en wensen*

Uit uw toelichting en bijgeleverde documenten blijkt dat het uitgangspunt is dat de cliënt zoveel mogelijk zelf aan het woord wordt gelaten tijdens een onderzoekende dialoog over thema's die zijn afgeleid van de domeinen van kwaliteit van bestaan. Dit vindt de commissie een passend uitgangspunt.

Bij de vorige beoordelingsronde in 2020 heeft de commissie bij deze criteria twee vragen gesteld. De eerste vraag had betrekking op het expliciet meenemen van de bevindingen uit de onderzoekende dialoog in de kwaliteitscyclus. In uw reactie biedt u helder inzicht in de wijze waarop de belangrijke criteria concreet zijn uitgewerkt in boostplannen en het vernieuwde scholingsaanbod.

De tweede vraag van de commissie ging over hoe het vernieuwde kader van 'Dit vind ik ervan!' in de praktijk is ontvangen. Zowel bij beginnende en/of geïnteresseerde organisaties als bij het Platform blijkt dat dit kader in een behoefte voorziet door vanuit een gezamenlijke visie keuzes te maken en te ontwikkelen.

Criterion 2   *Aansluiting bij de zorgplancyclus*

De commissie waardeert de aandacht die u besteedt aan het inbedden van cliëntervaringen die voortkomen uit 'Dit vind ik ervan!' in de methodische cyclus van het zorgplan. Zoals hiervoor genoemd, constateert u tegelijkertijd dat dit in de praktijk niet altijd lukt. Tijdens de Tweedaagse in 2023, gaat de commissie graag met u in gesprek over de ingezette koers en de voortgang van de speerpunten en de praktische toepasbaarheid.

Criterion 4   *Aggregatie*

De commissie heeft geen opmerkingen over dit criterium.

Criterion 5   *Continuïteit*

De organisatie van 'Dit vind ik ervan!' vanuit een bestuurlijke coöperatie biedt een stevige basis voor de continuïteit en doorontwikkeling van uw instrument.

Criterion 6   *Voorwaarden voor zinvol gebruik*

Uit uw rapportages blijkt opnieuw dat de verwachtingen rondom ieders inspanningen worden besproken, schriftelijk vastgelegd en bekrachtigd door ondertekening. De commissie waardeert het ook dat duidelijk wordt gemaakt wat 'Dit vind ik ervan!' niet is en dat een organisatie zich verbindt aan de bedoeling. U deelt een interessante analyse over de veranderende zorgcontext en uitdagingen bij de implementatie. Uw instrument vraagt energie en aandacht die in de praktijk niet altijd geboden kunnen worden. De commissie is benieuwd hoe u hiermee omgaat en in hoeverre u bijvoorbeeld minimumvoorwaarden hanteert waaraan voldaan moet worden. Tijdens de Tweedaagse in 2023, gaat de commissie hierover graag met u in gesprek.

Uit de voortgangsrapportage blijkt dat de resultaten van het onderzoek onder leiding van dr. Gustaaf Bos op diverse manieren zijn meegenomen in de doorontwikkeling. De commissie waardeert uw transparantie over de uitkomsten van de boostplannen die zijn ingezet bij verschillende organisaties om de aanpak fris te houden. Het is illustratief voor de energie om de implementatie een impuls te geven.

Ten aanzien van ontwikkelingen in de wetenschappelijke context geeft u aan dat de behoefte vooral zit in het verbeteren van de implementatie. De commissie herkent dit en wil tegelijkertijd graag meegeven dat de implementatie van het gebruik hand in hand gaat met de betrouwbaarheid en validiteit en daarmee kwaliteit van uw instrumentarium.

4. Hoe verder?

De VGN zorgt ervoor dat de bevindingen van de commissie van deskundigen over de Waaier wederom transparant gepubliceerd worden via de website. Komende periode zal VGN een verbeterslag maken in de online informatievoorziening over de Waaier (o.a. vindbaarheid, soort informatie, links naar websites van ontwikkelaars). Zodra hier meer nieuws over is, ontvangt u bericht.

Conform de nieuwe beoordelingscyclus, vindt in 2023 geen beoordeling van instrumenten in de Waaier 2023 t/m 2024 plaats. In plaats daarvan organiseert de commissie opnieuw een Tweedaagse voor een inhoudelijke verdieping met afzonderlijke ontwikkelaars en gebruikers van hun instrument. Deze Tweedaagse zal plaatsvinden op **maandag 9 en dinsdag 10 oktober 2023**. Meer informatie over de exacte planning van uw gesprek op een van deze dagen, agendapunten en eventuele voorbereiding volgt nog.

In 2023 is het overigens wel mogelijk om nieuwe instrumenten in te dienen. Vanwege de recente actualisatie van het Kwaliteitskader gehandicaptenzorg²⁷ zal het format voor nieuwe instrumenten op een aantal tekstuele punten worden aangepast. Het vernieuwde document zal begin volgend jaar aan u worden verstrekt. Tot slot kunnen instrumenten in categorie II in 2023 optioneel rapporteren over de doorontwikkeling van de specifieke ontwikkelopgave(n) om kans te krijgen op toelating tot categorie I.

---

²⁷ Het vernieuwde Kwaliteitskompas gehandicaptenzorg 2023-2028 ([Kwaliteitskompas Gehandicaptenzorg 2023-2028 | Vereniging Gehandicaptenzorg Nederland \(vgn.nl\)](#))

Dit vind ik ervan! Ik toon (Platform 'Dit vind ik ervan!')

Van: Commissie van Deskundigen Kwaliteitsinstrumenten Bouwsteen 2
Aan: Platform 'Dit vind ik ervan!'
Betreft: Reactie op doorontwikkeling 'Dit vind ik ervan! - Ik toon'
Datum: 9 december 2022

---

1. Inleiding

U heeft op 25 augustus 2022 informatie aangeboden over de doorontwikkeling van uw instrument, waarvoor hartelijk dank. Bij deze ontvangt u de reactie van de Commissie van Deskundigen²⁸.

Uw instrument is opgenomen in de Waaier 2020-2022, in categorie II²⁹. Aan de ontwikkelaars heeft de commissie van deskundigen gevraagd om te rapporteren over de doorontwikkeling van hun instrument met betrekking tot de criteria:

- Criterion 1* Het instrument levert cliëntinformatie op individueel niveau.
- Criterion 2* De systematiek is ingebed in de zorgplancyclus.
- Criterion 3* Het instrument geeft zicht op ervaringen en concrete verbeterwensen van de individuele cliënt.
- Criterion 4* Gegevens kunnen (anoniem) worden geaggregeerd naar verschillende niveaus (team, afdeling/vestiging, organisatie).
- Criterion 5* Er zijn waarborgen voor continuïteit van de ontwikkeling wat betreft voortbestaan en doorontwikkeling.
- Criterion 6* Geëxpliciteerd is onder welke omstandigheden een instrument zinvol is, en onder welke voorwaarden het tot zijn recht komt.
- Criterion 7* Het instrument moet betrouwbare metingen opleveren.
- Criterion 8* Het betreft een valide instrument.

2. Beoordeling

In uw rapportage biedt u een duidelijk overzicht van de ontwikkelingen die bij de vorige beoordeling actueel waren en de effecten hiervan in de praktijk. De commissie waardeert de systematische wijze waarop u met de verbeterpunten aan de slag bent gegaan. Ook is de doorontwikkeling van 'Ik toon!' opgenomen als speerpunt in de koers voor de komende jaren. De afgelopen jaren heeft u aantoonbaar meer aandacht besteedt aan deze variant als een origineel en onderscheidend instrument, inmiddels werken 14 organisaties met *Ik toon*. De commissie wil u aanmoedigen om dit door te zetten en zou dit graag vertaald zien in separate rapportages voor de afzonderlijke instrumenten met minder overlap aan informatie. Uw ontwikkelopgaven hebben betrekking op het doorontwikkelen van het instrument voor professionals in de praktijk evenals het verhelderen van hoe 'Ik toon' zich verhoudt tot andere methodieken. Hoewel deze aspecten nog steeds aandacht

---

²⁸ De commissie bestaat uit:

- Prof. dr. ir. Kees Ahaus, voorzitter
- Prof. dr. Petri Embregts
- Prof. dr. Mirella Minkman

Waarnemers zijn Peter Kruithof en Annemarie Peters-Bartraj, bureau VGN.

De commissie wordt bijgestaan door dr. Roos Mesman, secretaris.

²⁹ Categorie I: Toegelaten tot de Waaier; iedere twee jaar een rapportage over de doorontwikkeling opleveren
Categorie II: Toegelaten tot de Waaier, met ontwikkelopgave(n); iedere twee jaar een rapportage over de doorontwikkeling van alle criteria. Mogelijkheid om jaarlijks te rapporteren over de doorontwikkeling van de specifieke ontwikkelopgave(n) om kans te krijgen op toelating tot categorie I

behoeven, heeft u voldoende stappen gezet om de opvolging via de reguliere doorontwikkeling van uw instrument te laten verlopen.

Conclusie

De commissie adviseert het bestuur VGN uw instrument 'Dit vind ik ervan! – Ik toon' te behouden voor de Waaier 2023 t/m 2024, met de status categorie I.

3. Toelichting

criterium 1 en 3   Individuele ervaringen en wensen

Tijdens de vorige beoordelingsronde heeft de commissie gevraagd om inzicht te bieden in de effecten van de ontwikkelde hulpmiddelen rondom 'Ik toon!'. De commissie is positief over de uitkomsten van de tests in de praktijk.

criterium 2   Aansluiting bij de zorgplancyclus

De inbedding van 'Ik toon!' in de methodische cyclus heeft u duidelijk toegelicht.

criterium 4   Aggregatie

In uw toelichting adresseert u de vraag van de commissie over het op metaniveau analyseren van de opbrengsten per thema, waarvoor dank.

criterium 5   Continuïteit

De organisatie van 'Dit vind ik ervan!' biedt een stevige basis voor de continuïteit en doorontwikkeling van uw instrument. In vergelijking met uw vorige rapportage is er 1 organisatie extra genoemd die gebruik maakt van uw instrument (14 versus 13). Net als de vorige keer gaf u aan dat minstens 6 organisaties voornemens zijn om met 'Ik toon!' te starten. Het is goed om te zien dat er interesse is en 1 extra gebruiker. Het vergroten van de schaal, zal de doorontwikkeling ten goede komen.

criterium 6   Voorwaarden voor zinvol gebruik

In de rapportage is dezelfde tekst opgenomen als voor uw instrument 'Ik vertel en zie en vertel'. Hoewel de commissie zich kan voorstellen dat er overeenkomsten zijn, wil de commissie u graag aanmoedigen om een volgende keer expliciet te reflecteren op de specifieke voorwaarden voor en ervaringen met zinvol gebruik van 'Ik toon' in de praktijk, juist gezien de verschillende aanpak.

criterium 7 en 8   Betrouwbaarheid en validiteit

De commissie waardeert de wijze waarop een vervolg wordt gegeven aan de uitkomsten van het onderzoek van dr. Gustaaf Bos met boostprojecten en dat dit ook specifiek voor 'Ik toon' wordt opgepakt. De commissie ziet de resultaten graag tegemoet in een volgende rapportage.

4. Conclusie ontwikkelopgave

De ontwikkelopgave voor 'Dit vind ik ervan! – Ik toon' had betrekking op het doorontwikkelen van het instrument voor wie er in de praktijk mee moet werken en op het verhelderen van hoe 'Ik toon' zich verhoudt tot andere methodieken.

Uit uw rapportage kan de commissie opmaken dat er mooie stappen zijn gezet in de toerusting en communicatie (rondom het proces) van 'Ik toon', waarvoor complimenten.

Bij de vorige beoordeling heeft de commissie aangegeven vooral benieuwd te zijn naar uw eigen organisatie-overstijgende, inhoudelijke afweging van de vraag wanneer 'Ik toon' passend is (en wanneer wellicht ook niet) en wat het kan brengen in termen van valide en betrouwbare cliëntervaringen. Ook in relatie tot andere methodieken: wat doet het instrument, brengt het de betrouwbare informatie op tafel en wanneer is wellicht een andere methodiek beter passend? Uit uw rapportage blijkt dat u deze analyse serieus heeft opgepakt. Door het trekken van conclusies uit de verschillende Boostplannen, tracht u ook de lokale omstandigheden te overstijgen, waarvoor complimenten. De nadruk ligt met name op de relatie tussen 'Ik toon' en de methodiek van LACCS (onder meer Het Goed Leven gesprek). De commissie heeft begrip voor deze focus, omdat LACCS bij de betreffende organisaties in gebruik is. Tegelijkertijd blijft de commissie ook benieuwd naar hoe 'Ik toon' zich verhoudt tot andere voor de doelgroep relevante methodieken bekend vanuit de wetenschap en die zorgaanbieders gebruiken. De commissie wil u adviseren de analyse te verbreden door ook andere begeleidingsmethodieken te betrekken en daarmee de meerwaarde van uw instrument nog beter te kunnen onderbouwen.

Concluderend, bieden uw inspanningen voor de ontwikkelopgaven voldoende vertrouwen om de vorderingen hiermee als reguliere doorontwikkeling te blijven volgen vanuit de status categorie 1.

5. Hoe verder?

De VGN zorgt ervoor dat de bevindingen van de commissie van deskundigen over de Waaier wederom transparant gepubliceerd worden via de website. Komende periode zal VGN een verbeterslag maken in de online informatievoorziening over de Waaier (o.a. vindbaarheid, soort informatie, links naar websites van ontwikkelaars). Zodra hier meer nieuws over is, ontvangt u bericht.

Conform de nieuwe beoordelingscyclus, vindt in 2023 geen beoordeling van instrumenten in de Waaier 2023 t/m 2024 plaats. In plaats daarvan organiseert de commissie opnieuw een Tweedaagse voor een inhoudelijke verdieping met afzonderlijke ontwikkelaars en gebruikers van hun instrument. Deze Tweedaagse zal plaatsvinden op **maandag 9 en dinsdag 10 oktober 2023**. Meer informatie over de exacte planning van uw gesprek op een van deze dagen, agendapunten en eventuele voorbereiding volgt nog.

In 2023 is het overigens wel mogelijk om nieuwe instrumenten in te dienen. Vanwege de recente actualisatie van het Kwaliteitskader gehandicaptenzorg³⁰ zal het format voor nieuwe instrumenten op een aantal tekstuele punten worden aangepast. Het vernieuwde document zal begin volgend jaar aan u worden verstrekt. Tot slot kunnen instrumenten in categorie II in 2023 optioneel rapporteren over de doorontwikkeling van de specifieke ontwikkelopgave(n) om kans te krijgen op toelating tot categorie I.

---

³⁰ Het vernieuwde Kwaliteitskompas gehandicaptenzorg 2023-2028 ([Kwaliteitskompas Gehandicaptenzorg 2023-2028 | Vereniging Gehandicaptenzorg Nederland \(vgn.nl\)](#))

Ben ik Tevreden? Gesprekslijst (Praktikon)

Van: Commissie van deskundigen Kwaliteitsinstrumenten Bouwsteen 2
Aan: Praktikon
Betreft: Reactie op doorontwikkeling *Ben ik Tevreden? Gesprekslijst*
Datum: 9 december 2022

---

1. Inleiding

U heeft op 15 augustus 2022 informatie aangeboden over de doorontwikkeling van uw instrument, waarvoor hartelijk dank. Bij deze ontvangt u de reactie van de commissie van deskundigen³¹.

Uw instrument is opgenomen in de Waaier 2020-2022, in categorie I³². Aan de ontwikkelaars die in deze categorie zijn ingedeeld, heeft de commissie van deskundigen gevraagd om te rapporteren over de doorontwikkeling van hun instrument met betrekking tot de criteria:

Criterion 1 Het instrument levert cliëntinformatie op individueel niveau.

Criterion 2 De systematiek is ingebed in de zorgplancyclus.

Criterion 3 Het instrument geeft zicht op ervaringen en concrete verbeterwensen van de individuele cliënt.

Criterion 4 Gegevens kunnen (anoniem) worden geaggregeerd naar verschillende niveaus (team, afdeling/vestiging, organisatie).

Criterion 5 Er zijn waarborgen voor continuïteit van de ontwikkeling wat betreft voortbestaan en doorontwikkeling.

Criterion 6 Geëxpliciteerd is onder welke omstandigheden een instrument zinvol is, en onder welke voorwaarden het tot zijn recht komt.

Criterion 7 Het instrument moet betrouwbare metingen opleveren.

Criterion 8 Het betreft een valide instrument.

2. Beoordeling

Uit uw rapportage blijkt dat de afgelopen periode mooie stappen zijn gezet in de doorontwikkeling van uw instrument. De commissie waardeert uw transparantie over de signalen en dilemma's in de praktijk die van invloed zijn op de inzet van het instrument. Het getuigt van de door u genoemde korte lijnen met organisaties. U bent proactief met de gebruikers in gesprek om te kijken wat eventueel anders kan, waarvoor complimenten.

De commissie is positief over het opvolgen van het advies om de vragen ten aanzien van *In Eigen Huis* te positioneren als een module in het *Ben ik Tevreden?* instrumentarium. Over de *Module Zorgrelatie* heeft de commissie nog enkele vragen, die in het navolgende bij criterium 1 worden gesteld.

Conclusie

De commissie adviseert het bestuur VGN uw instrument *Ben ik Tevreden? Gesprekslijst* te behouden voor de Waaier 2023 t/m 2024, met de status categorie I.

---

³¹ De commissie bestaat uit:

- Prof. dr. ir. Kees Ahaus, voorzitter
- Prof. dr. Petri Embregts
- Prof. dr. Mirella Minkman

Waarnemers zijn Peter Kruithof en Annemarie Peters-Bartraj, bureau VGN.

De commissie wordt bijgestaan door dr. Roos Mesman, secretaris.

³² Categorie I: Toegelaten tot de Waaier; iedere twee jaar een rapportage over de doorontwikkeling opleveren
Categorie II: Toegelaten tot de Waaier, met ontwikkelopgave(n); iedere twee jaar een rapportage over de doorontwikkeling van alle criteria. Mogelijkheid om jaarlijks te rapporteren over de doorontwikkeling van de specifieke ontwikkelopgave(n) om kans te krijgen op toelating tot categorie I.

3. Toelichting

criterium 1 en 3   Individuele ervaringen en wensen

Bij de vorige beoordelingsronde in 2020 had de commissie een vraag gesteld over ervaringen met de richtinggevende vragensets die ter ondersteuning van de begeleider is ontwikkeld. Uit uw beantwoording blijkt dat hoewel de bekendheid van de vragensets nog aandacht vraagt, begeleiders die ze gebruiken positief zijn. De commissie kan zich voorstellen dat de gesprekskaartjes in bijlage 5 helpend zijn, waarvoor complimenten.

U biedt opnieuw helder uitleg over de wijze waarop *Ben ik Tevreden?* inzicht geeft op de ervaringen en concrete verbeterwensen van de cliënt. De commissie waardeert het gebruik van diverse creatieve hulpmiddelen die de cliënt kunnen helpen bij het vertellen van het verhaal (bijvoorbeeld het BiT Gespreksspel) evenals de toekomstgerichte, actief geformuleerde items ('Ga ik mee door' en 'Ga ik wat aan doen').

Samen met verschillende organisaties heeft u de *Module Zorgrelatie* ontwikkeld, die vrijblijvend kan worden ingezet als aanvulling op de BiT Gespreklijst of BiT Observatielijst. De commissie zou graag wat meer inzicht willen krijgen in de totstandkoming van deze module: hoe zijn de bevindingen van het promotieonderzoek vertaald naar deze module en welke keuzes zijn hierin gemaakt? De commissie kan zich ook voorstellen dat de tevredenheid over de relatie tussen en cliënt begeleider(s) relevant is voor alle cliënten en is benieuwd waarom is gekozen voor een vrijblijvende module in plaats van integratie in de bestaande BiT-lijsten. Laatstgenoemde stap zou uiteraard wel gepaard moeten gaan met een nieuwe toetsing van betrouwbaarheid en validiteit.

criterium 2   Aansluiting bij de zorgplancyclus

De commissie (h)erkent de dilemma's rondom personeelstekort en behoefte om de werkdruk te verminderen. Het is positief dat u hierover met zorgorganisaties in gesprek bent en de commissie is benieuwd naar de inhoud van een ingekort gesprek en de keuzes die hierin worden gemaakt. De commissie ziet het als uitdaging om daarbij een goede balans te vinden tussen de wensen van de gebruikers en het borgen van de methodologische kwaliteit van het instrument. De commissie nodigt u graag uit om tijdens de Tweedaagse in 2023 wederom vertegenwoordigers uit een of meerdere zorgorganisaties die uw instrument gebruiken mee te nemen, zodat hierover van gedachten kan worden gewisseld.

criterium 4   Aggregatie

In uw rapportage adresseert u de vraag van de commissie naar eventuele verschillen in de labels/patronen die men zelf destilleert (open coderen) versus de labels die u aanreikt en gebruikt voor de analyse. De commissie waardeert uw transparantie in de beschrijving van de ervaringen hiermee in de praktijk. Het "op het oog zoeken naar patronen" in de kwalitatieve resultaten blijkt de meest gangbare manier te zijn, vanuit overwegingen die te maken hebben met beschikbare tijd en kosten. De commissie is benieuwd naar uw reflectie of de kwalitatieve kant van uw instrument voldoende tot zijn recht komt als zorgaanbieders zelf een weg hierin vinden, hier wisselende expertise voor in huis hebben, en te weinig tijd hiervoor kunnen vrijmaken. En een vraag is, in hoeverre zou u hierin meer sturend kunnen zijn (zie ook criterium 6).

criterium 5   Continuïteit

De continuïteit van het team dat binnen Praktikon aan *Ben ik Tevreden?* werkt, heeft een positieve invloed op de contacten met organisaties en de doorontwikkeling.

Het is voor de betrokkenen prettig dat de bijeenkomsten doorgang hebben gevonden tijdens de coronaperiode. U biedt helder inzicht in de werkwijze bij Community of Practice (CoP) bijeenkomsten, waarvoor dank.

Criterion 6   *Voorwaarden voor zinvol gebruik*

Naar aanleiding van de vorige beoordeling in 2020 heeft u de voorwaarden voor het zinvol gebruik van *Ben ik Tevreden* aangepast. De commissie is positief over het overzicht van voorwaarden en de daarin aangebrachte wijzigingen. In het verlengde van de reactie bij criterium 4 is de commissie benieuwd of de taken en rollen met betrekking tot aggregatie wat meer uitgebreid kunnen worden om de kwalitatieve kant van het instrument beter te borgen.

Criterion 7 en 8   *Betrouwbaarheid en Validiteit*

Op verzoek van de commissie biedt u inzicht in de aanpassingen die zijn ingegeven door de ervaringen in de praktijk versus aanpassingen gebaseerd op de resultaten van het methodologisch onderzoek, waarvoor dank. Het geeft mooi weer hoe het onderzoeksrapport heeft bijgedragen aan bijstellingen van de gesprekslijst en als input voor de CoP bijeenkomst. De tabellen en toelichting missen voor ons nog wat detailinformatie om het proces goed te kunnen volgen. Voor een volgende keer wil de commissie adviseren om de overwegingen bij iedere keuze te duiden: wat was het item? Wat is het geworden? En op basis van welke overweging(en) en kennis?

U geeft aan in 2024 of 2025 een nieuw onderzoek naar de betrouwbaarheid en validiteit uit te voeren op de gereviseerde versie van de *BiT Gesprekslijst*. Ook zal u hierbij de aandachtspunten van de commissie meenemen. De commissie verneemt t.z.t. graag de resultaten.

4. Hoe verder?

De VGN zorgt ervoor dat de bevindingen van de commissie van deskundigen over de Waaier wederom transparant gepubliceerd worden via de website. Komende periode zal VGN een verbeteringslag maken in de online informatievoorziening over de Waaier (o.a. vindbaarheid, soort informatie, links naar websites van ontwikkelaars). Zodra hier meer nieuws over is, ontvangt u bericht.

Conform de nieuwe beoordelingscyclus, vindt in 2023 geen beoordeling van instrumenten in de Waaier 2023 t/m 2024 plaats. In plaats daarvan organiseert de commissie opnieuw een Tweedaagse voor een inhoudelijke verdieping met afzonderlijke ontwikkelaars en gebruikers van hun instrument. Deze Tweedaagse zal plaatsvinden op **maandag 9 en dinsdag 10 oktober 2023**. Meer informatie over de exacte planning van uw gesprek op een van deze dagen, agendapunten en eventuele voorbereiding volgt nog.

In 2023 is het overigens wel mogelijk om nieuwe instrumenten in te dienen. Vanwege de recente actualisatie van het Kwaliteitskader gehandicaptenzorg³³ zal het format voor nieuwe instrumenten op een aantal tekstuele punten worden aangepast. Het vernieuwde document zal begin volgend jaar aan u worden verstrekt. Tot slot kunnen instrumenten in categorie II in 2023 optioneel rapporteren over de doorontwikkeling van de specifieke ontwikkelopgave(n) om kans te krijgen op toelating tot categorie I.

---

³³ Het vernieuwde Kwaliteitskompas gehandicaptenzorg 2023-2028 ([Kwaliteitskompas Gehandicaptenzorg 2023-2028 | Vereniging Gehandicaptenzorg Nederland \(vgn.nl\)](https://www.vgn.nl/))

Ben ik Tevreden? Klein Kijken (Praktikon)

Van: Commissie van deskundigen Kwaliteitsinstrumenten Bouwsteen 2
Aan: Praktikon
Betreft: Reactie op doorontwikkeling *Ben ik Tevreden? Klein Kijken*
Datum: 9 december 2022

---

1. Inleiding

U heeft op 15 augustus 2022 informatie aangeboden over de doorontwikkeling van uw instrument, waarvoor hartelijk dank. Bij deze ontvangt u de reactie van de commissie van deskundigen³⁴.

Uw instrument is opgenomen in de Waaier 2020-2022, in categorie I³⁵. Aan de ontwikkelaars die in deze categorie zijn ingedeeld, heeft de commissie van deskundigen gevraagd om te rapporteren over de doorontwikkeling van hun instrument met betrekking tot de criteria:

- Criterion 1*   *Het instrument levert cliëntinformatie op individueel niveau.*
- Criterion 2*   *De systematiek is ingebed in de zorgplancyclus.*
- Criterion 3*   *Het instrument geeft zicht op ervaringen en concrete verbeterwensen van de individuele cliënt. Dataverzameling bij EMB-cliënten geschiedt aan de hand van het instrument door tenminste 2 personen, die elk vanuit een ander perspectief bij de cliënt betrokken zijn, bijvoorbeeld een naaste en een begeleider.*
- Criterion 4*   *Gegevens kunnen (anoniem) worden geaggregeerd naar verschillende niveaus (team, afdeling/vestiging, organisatie).*
- Criterion 5*   *Er zijn waarborgen voor continuïteit van de ontwikkeling wat betreft voortbestaan en doorontwikkeling.*
- Criterion 6*   *Geëxpliciteerd is onder welke omstandigheden een instrument zinvol is, en onder welke voorwaarden het tot zijn recht komt.*
- Criterion 7*   *Het instrument moet betrouwbare metingen opleveren.*
- Criterion 8*   *Het betreft een valide instrument.*

2. Beoordeling

Sinds de vorige beoordeling heeft u specifiek voor *Ben ik Tevreden? Klein Kijken (BiT)* geen nieuwe ontwikkelingen te melden. De commissie kan zich voorstellen dat de ontwikkelingen zoals omschreven in uw rapportage voor *Ben ik Tevreden? Gesprekslijst* deels ook van toepassing zijn op *Klein Kijken*. Tegelijkertijd maakt de commissie zich zorgen als uw doorontwikkeling wordt vergeleken met die van andere instrumenten in categorie I, de uitgevoerde acties en de plannen (e-learning en opnieuw CoP bijeenkomst) zijn mager. We missen hoe Praktikon zich laat voeden door de wetenschap bij het doorontwikkelen van *Klein Kijken*.

---

³⁴ De commissie bestaat uit:

- Prof. dr. ir. Kees Ahaus, voorzitter
- Prof. dr. Petri Embregts
- Prof. dr. Mirella Minkman

Waarnemers zijn Peter Kruithof en Annemarie Peters-Bartraj, bureau VGN.
De commissie wordt bijgestaan door dr. Roos Mesman, secretaris.

³⁵ Categorie I: Toegelaten tot de Waaier; iedere twee jaar een rapportage over de doorontwikkeling opleveren
Categorie II: Toegelaten tot de Waaier, met ontwikkelopgave(n); iedere twee jaar een rapportage over de doorontwikkeling van alle criteria. Mogelijkheid om jaarlijks te rapporteren over de doorontwikkeling van de specifieke ontwikkelopgave(n) om kans te krijgen op toelating tot categorie I

De commissie wil benadrukken veel vertrouwen te hebben in uw activiteiten de afgelopen jaren en wil u graag aanmoedigen om meer aandacht te besteden aan deze variant om recht te doen aan de waarde van *Klein Kijken* binnen uw instrumentarium. Mocht het niveau van doorontwikkeling bij de volgende beoordeling opnieuw achterblijven, dan ziet de commissie zich genoodzaakt te adviseren tot plaatsing in categorie II met ontwikkelopgaven.

Conclusie

De commissie adviseert het bestuur VGN uw instrument *Ben ik Tevreden? Klein Kijken* te behouden voor de Waaier 2023 t/m 2024, met de status categorie I.

3. Toelichting

criterium 1 en 3   Individuele ervaringen en wensen

In uw rapportage gaat u in op de vraag van de commissie over hoe begeleiders en cliëntvertegenwoordigers het observeren en de dialoog in combinatie met het invullen van een lijst met vaste items ervaren. Een bevinding is dat begeleiders en cliëntvertegenwoordigers het moeilijk vinden een inschatting te maken voor de cliënt. Zoals u zelf aangeeft, blijft het belangrijk om te waarderen vanuit het perspectief van de cliënt en daarom verwacht de commissie meer reflectie op deze bevinding. Wat vindt men moeilijk, bijvoorbeeld om in te schatten wat de cliënt zelf belangrijk vindt? Wat heeft dit mogelijk voor gevolgen voor de uitkomsten? En op welke wijze kunt u hierin ondersteunen met bijvoorbeeld training van begeleiders en cliëntvertegenwoordigers?

In uw rapportage maakt u voldoende duidelijk welke initiatieven worden ondernomen om de cliëntvertegenwoordigers te stimuleren tot deelname. De commissie is nog wel benieuwd hoe effectief dit is en hoe vaak cliëntvertegenwoordigers deelnemen aan een BiT-gesprek. De commissie nodigt u graag uit om tijdens de Tweedaagse in 2023 wederom vertegenwoordigers uit een of meerdere zorgorganisaties die uw instrument gebruiken mee te nemen, zodat hierover van gedachten kan worden gewisseld.

criterium 2   Aansluiting bij de zorgplancyclus

De commissie heeft begrip voor het feit dat organisaties zelf kiezen met welke frequentie *Klein Kijken* wordt ingezet. In uw toelichting van de wijze waarop de uitkomsten worden gebruikt in de zorg en ondersteuning is de formulering -wellicht onbedoeld- enigszins vrijblijvend. De commissie is benieuwd hoe de resultaten in de praktijk deel uitmaken van de zorgplancyclus en op welke wijze dit wordt ondersteund/gestimuleerd. Tijdens de Tweedaagse in 2023 gaat de commissie hierover graag met u en gebruikers in gesprek.

criterium 4   Aggregatie

De commissie vraagt zich af waarom in de afgelopen jaren geen (door)ontwikkelingen op dit criterium hebben plaatsgevonden. In hoeverre wijkt de werkwijze af van die wordt gehanteerd bij de *Gesprekslijst*?

criterium 5   Continuïteit

De commissie is positief over de continuïteit van het team dat binnen Praktikon aan *Ben ik Tevreden?* werkt. De doorontwikkeling van de variant *Klein Kijken* lijkt echter nagenoeg stil te staan. Ook zijn de afgelopen periode geen CoP bijeenkomsten voor deze variant georganiseerd.

De commissie wil u aanmoedigen om deze bijeenkomst in 2023 doorgang te laten vinden en dit contactmoment aan te grijpen om inspiratie op te doen voor een nieuwe impuls.

U geeft aan dat 29 organisaties gebruik maken van het *Ben ik Tevreden?* instrumentarium. De commissie kan hieruit niet opmaken hoeveel gebruikers er zijn voor de variant *Klein Kijken*.

Criterion 6   *Voorwaarden voor gebruik*

De voorwaarden voor zinvol gebruik in het primair, secundair en tertiair proces zijn nu ook specifiek beschreven voor BiT *Klein Kijken*. De informatieplaat lijkt alleen van toepassing op de BiT *Gesprekslijst* en behoort dan niet in deze rapportage.

Criterion 7 en 8   *Betrouwbaarheid en Validiteit*

U geeft aan in 2024 of 2025 een nieuw onderzoek naar de betrouwbaarheid en validiteit uit te voeren op de gereviseerde versie van de *BiT Klein Kijken*. Ook zal u hierbij de aandachtspunten van de commissie meenemen. De commissie verneemt t.z.t. graag de resultaten.

4. Hoe verder?

De VGN zorgt ervoor dat de bevindingen van de commissie van deskundigen over de Waaier wederom transparant gepubliceerd worden via de website. Komende periode zal VGN een verbeteringslag maken in de online informatievoorziening over de Waaier (o.a. vindbaarheid, soort informatie, links naar websites van ontwikkelaars). Zodra hier meer nieuws over is, ontvangt u bericht.

Conform de nieuwe beoordelingscyclus, vindt in 2023 geen beoordeling van instrumenten in de Waaier 2023 t/m 2024 plaats. In plaats daarvan organiseert de commissie opnieuw een Tweedaagse voor een inhoudelijke verdieping met afzonderlijke ontwikkelaars en gebruikers van hun instrument. Deze Tweedaagse zal plaatsvinden op **maandag 9 en dinsdag 10 oktober 2023**. Meer informatie over de exacte planning van uw gesprek op een van deze dagen, agendapunten en eventuele voorbereiding volgt nog.

In 2023 is het overigens wel mogelijk om nieuwe instrumenten in te dienen. Vanwege de recente actualisatie van het Kwaliteitskader gehandicaptenzorg³⁶ zal het format voor nieuwe instrumenten op een aantal tekstuele punten worden aangepast. Het vernieuwde document zal begin volgend jaar aan u worden verstrekt. Tot slot kunnen instrumenten in categorie II in 2023 optioneel rapporteren over de doorontwikkeling van de specifieke ontwikkelopgave(n) om kans te krijgen op toelating tot categorie I.

---

³⁶ Het vernieuwde Kwaliteitskompas gehandicaptenzorg 2023-2028 ([Kwaliteitskompas Gehandicaptenzorg 2023-2028 | Vereniging Gehandicaptenzorg Nederland \(vgn.nl\)](#))

C-toets OBC 2.1 (Stichting Alexander)

Van: Commissie van deskundigen Kwaliteitsinstrumenten Bouwsteen 2
Aan: Stichting Alexander
Betreft: Reactie op bericht over stoppen doorontwikkeling *C-toets OBC 2.1*
Datum: 9 december 2022

---

1. Inleiding

Op 29 augustus 2022 heeft u de commissie geïnformeerd over recente ontwikkelingen rondom het instrument *C-toets OBC 2.1*, waarvoor hartelijk dank. U heeft ervoor gekozen om geen rapportage over de doorontwikkeling aan te leveren. Bij deze ontvangt u de reactie van de commissie van deskundigen³⁷.

2. Beoordeling

De commissie heeft begrip voor het feit dat u heeft moeten concluderen dat zonder de financiering door en samenwerking met de leden van de VOBC niet langer kan worden ingezet op (de doorontwikkeling van) de *C-toets OBC 2.1*. Tegelijkertijd deelt de commissie uw teleurstelling gezien de lange historie van dit instrument in de Waaier en alle inspanningen van de afgelopen jaren om de kwaliteit van de vragenlijsten steeds verder te optimaliseren.

De consequentie van uw besluit is dat *C-toets OBC 2.1* uit de Waaier zal verdwijnen. Conform de afgesproken procedures, zal het instrument nog 1 kalenderjaar in de Waaier zijn opgenomen (2023). Hierdoor hebben organisaties de tijd om een ander instrument te kiezen. De commissie verzoekt u zelf de gebruikers te informeren over deze ontwikkeling en consequenties.

Conclusie

De commissie adviseert het bestuur VGN uw instrument *C-toets OBC 2.1* gedurende 1 kalenderjaar nog te behouden in de Waaier (2023), met de status categorie I en vanaf 2024 te verwijderen uit de Waaier.

3. Hoe verder?

De VGN zorgt ervoor dat de bevindingen van de commissie van deskundigen over de Waaier wederom transparant gepubliceerd worden via de website. Komende periode zal VGN een verbeterslag maken in de online informatievoorziening over de Waaier (o.a. vindbaarheid, soort informatie, links naar websites van ontwikkelaars). Zodra hier meer nieuws over is, ontvangt u bericht.

---

³⁷ De commissie bestaat uit:

- Prof. dr. ir. Kees Ahaus, voorzitter
- Prof. dr. Petri Embregts
- Prof. dr. Mirella Minkman

Waarnemers zijn Peter Kruithof en Annemarie Peters-Bartraj, bureau VGN.
De commissie wordt bijgestaan door dr. Roos Mesman, secretaris.

Personal Outcome Scale (POS) (Stichting POS NL)

Van: Commissie van deskundigen Kwaliteitsinstrumenten Bouwsteen 2
Aan: Stichting POS NL
Betreft: Reactie op doorontwikkeling *Personal Outcome Scale*
Datum: 9 december 2022

---

1. Inleiding

U heeft op 26 augustus 2022 informatie aangeboden over de doorontwikkeling van uw instrument, waarvoor hartelijk dank. Bij deze ontvangt u de reactie van de commissie van deskundigen³⁸.

Uw instrument is opgenomen in de Waaier 2020-2022, in categorie I³⁹. Aan de ontwikkelaars die in deze categorie zijn ingedeeld, heeft de commissie van deskundigen gevraagd om te rapporteren over de doorontwikkeling van hun instrument met betrekking tot de criteria:

- Criterion 1*   *Het instrument levert clientinformatie op individueel niveau.*
- Criterion 2*   *De systematiek is ingebed in de zorgplancyclus.*
- Criterion 3*   *Het instrument geeft zicht op ervaringen en concrete verbeterwensen van de individuele cliënt.*
- Criterion 4*   *Gegevens kunnen (anoniem) worden geaggregeerd naar verschillende niveaus (team, afdeling/vestiging, organisatie).*
- Criterion 5*   *Er zijn waarborgen voor continuïteit van de ontwikkeling wat betreft voortbestaan en doorontwikkeling.*
- Criterion 6*   *Geëxpliciteerd is onder welke omstandigheden een instrument zinvol is, en onder welke voorwaarden het tot zijn recht komt.*
- Criterion 7*   *Het instrument moet betrouwbare metingen opleveren.*
- Criterion 8*   *Het betreft een valide instrument.*

2. Beoordeling

Uit uw rapportage blijkt dat op internationaal niveau wordt gewerkt aan (door)ontwikkelingen per thema met als beoogd resultaat een werkboek voor organisaties die met de POS werken. Zoals bij de vorige beoordeling in 2020 is aangegeven, blijft de commissie vooral benieuwd naar de concrete (door)ontwikkelingen voor en in de Nederlandse context. De commissie onderschrijft de solide wetenschappelijke, internationale basis van POS die een plaats in de Waaier rechtvaardigt. Tegelijkertijd maakt de commissie zich zorgen als uw doorontwikkeling wordt vergeleken met die van andere instrumenten in categorie I. Zo blijven herhaaldelijk gestelde vragen van de commissie onbeantwoord en lijken bepaalde ontwikkelingen weinig voortgang te hebben zonder een duidelijke toelichting. De commissie wil benadrukken veel vertrouwen te hebben in uw (inter)nationale

---

³⁸ De commissie bestaat uit:

- Prof. dr. ir. Kees Ahaus, voorzitter
- Prof. dr. Petri Embregts
- Prof. dr. Mirella Minkman

Waarnemers zijn Peter Kruithof en Annemarie Peters-Bartraj, bureau VGN.

De commissie wordt bijgestaan door dr. Roos Mesman, secretaris.

³⁹ Categorie I: Toegelaten tot de Waaier; iedere twee jaar een rapportage over de doorontwikkeling opleveren
Categorie II: Toegelaten tot de Waaier, met ontwikkelopgave(n); iedere twee jaar een rapportage over de doorontwikkeling van alle criteria. Mogelijkheid om jaarlijks te rapporteren over de doorontwikkeling van de specifieke ontwikkelopgave(n) om kans te krijgen op toelating tot categorie I

samenwerking en wil u graag aanmoedigen om bij volgende beoordeling meer concrete output te delen en recht te doen aan de waarde van POS in de Nederlandse praktijk. Mocht dit opnieuw uitblijven, dan ziet de commissie zich genoodzaakt te adviseren tot plaatsing in categorie II met ontwikkelopgaven.

Conclusie

De commissie adviseert het bestuur VGN uw instrument *Personal Outcome Scale* (POS) te behouden voor de Waaier 2023 t/m 2024, met de status categorie I.

3. Toelichting

criterium 1 en 3   Individuele ervaringen en wensen

In 2020 heeft de commissie verzocht om in deze beoordelingsronde meer inzicht te geven in de systematiek van het instrument. In uw rapportage biedt u hierover zeer beknopt informatie. De commissie heeft in de meegestuurde Handleiding POS 2015 (vertaling 2017) meer kunnen lezen over de procedures voor de scoring van items. Deze handleiding is inmiddels enkele jaren oud en met het oog op continue verbetering, vraagt de commissie zich af of ervaringen in de praktijk tot op heden nog geen aanleiding hebben gegeven tot aanpassingen.

Inhoudelijk oogt de handleiding als een vrij technisch verhaal en is in vergelijking met andere cliëntervaringsinstrumenten voorzien van weinig ondersteunend beeldmateriaal en concrete voorbeelden. Wellicht wordt dit ondervangen tijdens de POS training, die gedegen overkomt met aandacht voor communicatievaardigheden van de interviewer (zoals niet sturende communicatie). Of door de ‘toolkit ondersteunende communicatiemiddelen bij interviews’ die de gebruikersgroep heeft ontwikkeld. De commissie blijft evenwel benieuwd naar ervaringen van gebruik van de POS in de praktijk en nodigt u graag uit om tijdens de Tweedaagse in 2023 wederom vertegenwoordigers uit een of meerdere zorgorganisaties die uw instrument gebruiken mee te nemen.

Ten aanzien van mensen met EMB geeft u aan dat POS van toepassing is op deze doelgroep. Het standpunt van de commissie zoals de afgelopen jaren met u is gedeeld, is ongewijzigd: voor mensen met EMB zijn op die doelgroep toegesneden eigenstandige instrumenten nodig. Een verzoek tot opname in de Waaier van een instrument voor cliënten EMB verloopt overigens via de procedure voor nieuwe instrumenten. Evenals voorgaande jaren zal bij publicatie van de Waaier op de website van VGN de doelgroep EMB niet worden vermeld bij uw instrument.

criterium 2   Zorgplancyclus

De documentatie van de resultaten van het POS interview in het ECD is positief. De commissie is benieuwd naar hoe het persoonsbeeld van de cliënt er concreet uit ziet, de wijze waarop dit de basis is voor de halfjaarlijkse evaluatie en het nieuwe ondersteuningsplan.

criterium 4   Aggregatie

Uw rapportage biedt summier informatie over diverse aggregatiemogelijkheden. De commissie is benieuwd naar voorbeelden van rapportages die worden gemaakt van geaggregeerde data. Wat ziet de organisatie concreet per niveau? En wat gebeurt hiermee in de praktijk? In hoeverre is Stichting POS Nederland hierbij betrokken?

Tijdens de vorige beoordeling heeft de commissie een vraag gesteld over het afstand nemen van de QinO tool en eventuele consequenties hiervan voor de gebruikers. U heeft deze vraag nog niet beantwoord.

U geeft aan dat de aggregatie van kwalitatieve data een uitdaging blijft. Zoals in 2020 aangegeven, heeft de commissie begrip voor de complexiteit van het analyseren en aggregeren van kwalitatieve data. Tegelijkertijd had de commissie meer concrete stappen verwacht op dit gebied. De commissie is dan ook benieuwd naar uw reflectie op mogelijkheden om het kwalitatieve aspect van uw aanpak te verstevigen. Wat was de reden van het stopzetten van tekst-mining? Wat zijn de beoogde resultaten van de samenwerking met Voices that Count (VTC). Zijn er nog alternatieve plannen op dit gebied?

Criterion 5 Continuïteit

De commissie onderschrijft de solide basis van het samenwerkingsverband Stichting POS Nederland en de *research collaborative* die gecoördineerd wordt vanuit de HOGENT. Tegelijkertijd blijft het aantal organisaties dat POS gebruikt nog beperkt en daardoor mogelijk kwetsbaar. De commissie is benieuwd naar uw activiteiten voor verdere verspreiding in de Nederlandse markt.

In 2020 heeft u gerapporteerd over de internationale contactmomenten en plannen om mogelijk tot een POS 3.0 te komen. De commissie verneemt graag de actuele stand van zaken op dit punt. Hoe verhoudt het geplande POS werkboek zich met het voornemen voor POS 3.0?

Criterion 6 Voorwaarden voor zinvol gebruik

In uw vooruitblik 2022-2023 heeft de commissie met belangstelling gelezen over uw activiteiten gericht op het belang van de context waarbinnen gewerkt wordt aan het realiseren van Kwaliteit van Bestaan. De commissie verneemt graag tijdens de Tweedaagse in 2023 de stand van zaken van de opvolgacties.

Criterion 7 en 8 Betrouwbaarheid en Validiteit

In 2020 heeft de commissie ontwikkelaars aangemoedigd om na een grote revisie en/of na het door het eerst behalen van een bepaald minimumaantal afnames, een toetsing uit te voeren. Destijds was er (nog) geen recent onderzoek van POS in Nederland beschikbaar. U geeft in uw huidige rapportage aan dat er geen sprake is van een aanzienlijke mutatie en verwijst naar informatie over betrouwbaarheid en validiteit in de handleiding van de POS. Deze handleiding dateert inmiddels van 2015 (vertaling in 2017). De commissie is benieuwd naar uw plannen voor en de realisatie van een (nieuw) onderzoek naar de psychometrische kenmerken van uw instrument, zodat opnieuw kan worden voldaan aan dit criterium.

4. Hoe verder?

De VGN zorgt ervoor dat de bevindingen van de commissie van deskundigen over de Waaier wederom transparant gepubliceerd worden via de website. Komende periode zal VGN een verbeterslag maken in de online informatievoorziening over de Waaier (o.a. vindbaarheid, soort informatie, links naar websites van ontwikkelaars). Zodra hier meer nieuws over is, ontvangt u bericht.

Conform de nieuwe beoordelingscyclus, vindt in 2023 geen beoordeling van instrumenten in de Waaier 2023 t/m 2024 plaats. In plaats daarvan organiseert de commissie opnieuw een Tweedaagse

voor een inhoudelijke verdieping met afzonderlijke ontwikkelaars en gebruikers van hun instrument. Deze Tweedaagse zal plaatsvinden op **maandag 9 en dinsdag 10 oktober 2023**. Meer informatie over de exacte planning van uw gesprek op een van deze dagen, agendapunten en eventuele voorbereiding volgt nog.

In 2023 is het overigens wel mogelijk om nieuwe instrumenten in te dienen. Vanwege de recente actualisatie van het Kwaliteitskader gehandicaptenzorg⁴⁰ zal het format voor nieuwe instrumenten op een aantal tekstuele punten worden aangepast. Het vernieuwde document zal begin volgend jaar aan u worden verstrekt. Tot slot kunnen instrumenten in categorie II in 2023 optioneel rapporteren over de doorontwikkeling van de specifieke ontwikkelopgave(n) om kans te krijgen op toelating tot categorie I.

---

⁴⁰ Het vernieuwde Kwaliteitskompas gehandicaptenzorg 2023-2028 ([Kwaliteitskompas Gehandicaptenzorg 2023-2028](#) | [Vereniging Gehandicaptenzorg Nederland \(vgn.nl\)](#))